

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 19

Mūsų pėstininkai

Politikos apžvalga

PAGALIAU SUSITAIKYS JAPONAI SU SOVIETAIS

Spaudos žiniomis, netrukus bus sudaryta nepuolimo sutartis tarp japonų ir sovietų. Mandžiūrijos sienų klausimas bus sprendžiamas mišriosios komisijos. Šiomis dienomis Japonų sostinėj, Tokioj, buvo pacifistinio klubo susirinkimas, kuriame dalyvavo užsienių reikalų ministeris Chirota ir sovietų atstovas Japonijoje. Tiek ministeris, tiek sovietų atstovas savo kalbose pažymėjo, kad atėjo laikas įgyvendinti nuolatinę taiką tarp sovietų ir japonų. Tiems pareiškimams spauda teikia didelės reikšmės.

VOKIETININKŲ BYLA BELGIJOJE

Netrukus Belgijoje prasidės byla prieš vokiečių veikėjus už priešvalstybinį veikimą. Sakytą bylą Europos spauda lygina su Klaipėdos nacių byla Kaune. Ir ten, kaip pas mus, vokiečiai dirbo priešvalstybinį darbą, spausdindavo savo laikraščiuose straipsnius, kuriuos gaudavo iš Vokietijos, laikydavo sprogstamąją medžiagą ir t. t. Dabar jie turės už tą savo veikimą atsakyti prieš teismą. Spauda rašo, kad toji byla, kaip ir kauniškė, turės įrodyti visam pasauliui, kaip dabartinė vokiečių vyriausybė stengiasi įvairiais neleistiniais būdais sukelti netvarką pas savo kaimynus.

VOKIETIJOS LAIVYNAS GRESIA PABALTĪJO VALSTYBĖMS

Garsusis anglų dienraštis „Manchester Guardian“ rašo apie vokiečių pastangas atstatyti galingą laivyną. Laikraštis nurodo, kad vokiečiai žūt-būt nori pasidaryti jūros galybę. Jeigu jiems pavyktų tai pasiekti, tai tuomet atsidurtų dideliame pavojuje Pabaltijo valstybės. Mat, anot laikraščio, visų pirma vokiečiai įsigalėtų Baltijos jūroj. Tada grėstų didžiausias pavojus Latvijos sostinei Rygai ir Estijos sostinei Talinui, kurie yra uosto miestai. Laikraštis baigdamas pabrėžia, kad dalykas yra skubus ir didžiųjų valstybių vyriausybės turi apie tai laiku pagalvoti. Paskiausiomis žiniomis, Sovietų Rusija jau pasirūpino šiuo reikalu ir nutarė sustiprinti savo Baltijos karo laivyną.

ŠVEDAI

APIE VOKIETIJOS IR LIETUVOS SANTYKIUS

Švedų spauda paskiausiai labai domisi Lietuva ir daug rašo apie Klaipėdos reikalus ir Lietuvos santykius su Vokietija. Šiomis dienomis didelis švedų laikraštis „Nya Dagligt Allehanda“ idėjo ilgą straipsnį apie Klaipėdą. Laikraštis rašo, kad vokiečių politikai, laikydamiesi Strezemano (buv. garsaus vokiečių politiko) tradicijų, visuomet koncentruoja visas jėgas viename taške. Dabar tas taškas yra Klaipėda. Tačiau, rašo toliau laikraštis, Lietuva yra pasiryžusi atsispirti prieš vokiečius. Lietuvos kariuomenė daro gerą įspūdį, jaunimas taip pat pasiryžęs ginti tėvynę ir šiuo reikalu visų piliečių yra vieninga nuomonė.

Pagaliau, laikraštis pažymi, kad Lietuva per trumpą laiką surado sau bičiulių kitų didžiųjų valstybių tarpe. Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis, anot laikraščio, mokėjo įsigyti tokių draugų, kurie yra naudingi Lietuvai, atsispiriant prieš vokiečius.

VOKIEČIAI ŽVALGOSI ITALIJOJE

Anglų spauda praneša, kad virš Sesto Celande miesto, Italijoje, kelis kartus praskrido vokiečių lėktuvas. Šis miestas yra žymus Italijos aviacijos centras ir gerai saugojamas. Italų karo lėktuvai privertė vokiečių lėktuvą nusileisti. Lėktuve skrido civiliai apsirengęs lakūnas, bet manoma, kad jis yra vokiečių aviacijos karininkas. Jis su savim turėjo foto aparatą. Šiuo įvykiu yra nustebe ne tik italai, bet ir kiti, nes tokie žvalgymai atliekami, paprastai, tik karo metu.

KLAIPĖDOS SIGNATARAI

KREIPIASI Į VOKIETIJĄ DĖL KLAIPĖDOS

Spauda praneša, kad Klaipėdos konvenciją pasirašiusios valstybės Anglija, Prancūzija ir Italija kreipėsi per savo atstovus į Vokiečių vyriausybę nurodydamos, kad normalus Klaipėdos statuto funkcionavimas (įvykdymas) neturi būti trukdomas iš vokiečių pusės. Signatarų atstovai nurodė, kad vokiečių propaganda spaudoje ir per radio sunkina politinę būseną Klaipėdos krašte ir kliudo statuto veikimą. Šis Klaipėdos konvencijos signatarų kreipimasis į Vokietiją turi didelės politinės svarbos, nes tai rodo, kad Anglija, Prancūzija ir Italija puikiai supranta, kad Klaipėdos reikalų sutvarkymas kliudomas daugiausia iš vokiečių pusės.

PASIRAŠYTA PRANCŪZŲ-SOVIETŲ TARPUSAVĖS PAGALBOS PAKTAS

Gegužės 2 d. Paryžiuje pasirašytas Prancūzijos ir Sovietų Rusijos paktas, dėl kurio ilgai derėjosi. Paktas yra 5 straipsnių ir prie jo dar pridėtas protokolas. Pakto tekstas Paryžiuje ir Maskvoje buvo paskelbtas kitą dieną ir palankiai visuomenės sutiktas. Pakto esminis nuostatas numato, kad abi pusės užpuolimo pavojaus atveju tariasi ir kad nepagrįsto užpuolimo atveju jos remia viena kitą. Visi kiti pasižadėjimai, kurių tikslas palaikyti Europos taiką, suderinti su Tautų Sąjungos paktu ir taip pat neprieštarauja Locarno sutartims, kuriomis yra garantuota prancūzų - vokiečių dabartinė siena.

Dėl pakto pasirašymo visoj Europoj reiškiamas pasitenkinimas, išskiriant gal pora valstybių, kurios nesuinteresuotos taika. Anglų spauda ypač patenkinta paktu ir nurodo, kad paktas yra didelis indėlis į taikos organizavimą.

PRANCŪZAI SMERKIA

VOKIEČIŲ PUOLIMUS PRIEŠ LIETUVĄ

Prancūzų spauda paskiausiai daug rašo apie Lietuvą ir Klaipėdos reikalus. Šiomis dienomis įtakingas laikraštis „Intransigeant“ paskelbė straipsnį „Ekonominis karas tarp Berlyno ir Kauno“. Straipsnio autorius nurodo, kad Rytprūsių spauda ir Karaliaučiaus radio kiekvieną dieną įžeidinėja Lietuvą, Tilžėje rengiamos priešlietuviškos demonstracijos, per sieną neleidžiama iš Lietuvos nieko importuoti. Prancūzų laikraštis nurodo, kad tuo uždraudimu vokiečiai tik sau blogą padarė, nes Lietuvoje gyvenimas pigus ir vokiečiai, ypač bėdnuomenė, atėdavo čia nusipirkti produktų. Dabar vokiečiai nebeleidžia. Pagaliau laikraštis nurodo, kad vokiečiai neleidžia bekonų vežti per Vokietiją, norėdami atkeršyti Lietuvai. Prancūzų laikraščiai pabrėžia, kad dėl nenormalios būsenos tarp Lietuvos ir Vokietijos yra kalti vokiečiai, kurie visokiais būdais įžeidinėja Lietuvą, kuri tik gina savo reikalus, nepaisydama visų daromų jai ekonominio ir politinio pobūdžio spaudimų.

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS

BENDRADARBIAVIMAS DIDĖJA

Šiomis dienomis latvių ministerių kabinetas nustatė gaires tolesnei Latvijos užsienių politikai. Pagal ministerių kabineto nutarimą svarbiausias Latvijos politikos tikslas išplėsti bendradarbiavimą su kitomis Pabaltijo valstybėmis, ypač su Lietuva ir Estija. Be to, nutarta, kad Latvija aktyviai dalyvaus Rytų Europos taikos darbe.

PABALTĪJO VALSTYBIŲ UŽSIENIŲ REIKALŲ

MINISTERIŲ PERIODINĖ KONFERENCIJA KAUNE

Pabaltijo valstybių užsienių reikalų ministerių konferencija atidaryta Kaune. Šios konferencijos svarbiausias uždavinys suvienodinti visų trijų Pabaltijo valstybių užsienių politiką. Kadangi didelių nuomonių skirtumų nėra, tai konferencijos darbų sklandumas ir pasisekimas užtikrintas.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr. KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Valstybės Prezidentas skautams

(1935 m. gegužės 5 d.)

Pernai metais, mieli skautai ir skautės, minėdami savo brolijos patroną, Šv. Jurgį, šventėme ir motinos dieną. Taip pat darome ir šiemet. Gražus patogus sutapimas! Juk kur iškilmėn susiburia vaikai, ten neturi būti pamirštos ir motinos. Pernai tolygiai iškilmės proga esu kalbėjęs jums apie mūsų meilę ir pagarbą, joms skolingą, o dabar noriu pasakyti kelis žodžius apie meilę ir pagarbą mūsų žemei motinai. Tačiau ką sakysim, tai ne naujiena, tai sena tiesa, tokio pat senumo, kaip ir žmonija. Sakysim pavyzdžiais, iš savo atminties.

Kai dar buvau mažas, tai atmenu, kaip vyresnieji žmonės, norėdami iš ko sužinoti tiesą, liepdavo jam pačiuoti žemę ir kalbėti prie liudytojų. Kol Lietuva tebebuvo svetimoje valdžioje, tai mūsų bernaiciai, eidami rusų kariuomenėn, atsisveikinę su savo giminėmis, atsisveikindavo ir su savo žeme, ją atsiklaupę bučiuodami. Ir šiaip jau kur, vykdamas svetimon šalin ir su savaisiais skirdamasis, bučiuodavo žemę. Tai būdavo pažadai, kad niekuomet ji nebus pamiršta, tai būdavo jai meilės ir pagarbos pareiškimai. Jei kur susikeikdavo ar kitą kokį nepadory žodį ištardavo, tai vyresnieji įspėdavo jį, kad dėl to motina žemė rūstaujanti ir dėstis nusidėjimus sudrebanti šiek ar tiek stuomenų gilumo. Daug pagarbos ir daug meilės būta seniau savo žemei, tarytum tikrajai motinai. Ilgainiui vienur kitur buvo tai pamiršta, dėl to aš dabar jums primenu.

Motina žemė, išugdžiusi ir išmaitinusi nesuskaitomą daugybę žmonijos kartų, nėra pasenusi ir nepasens. Ji visuomet jauna ir graži, tik keičia savo rūbus ir džiugina mus savo puošnumu. Pavasarį pasireiškia įvairių spalvų žiedais, vasarą masina mus visokiais bręstančiais vaisiais, rudeniop, jiem prinokus, patiekia mums derliaus, o galiausiai, žiemą, apsisiaučia baltais rūbais ir ilsisi. Pasilsėjusi ji vėl pavasarį nubunda. Kaip tuomet viskas džiaugsmu suvirpa ir visokiomis spalvomis sužvilga. Iš jų radosi mūsų tautinė žalia, raudona, geltona vėliava. Mūsų motina žemė nerūsti, linksma ir žadina mus džiaugtis gerybėmis, kurių ji mums tiek daug patiekia. Už tai mes turime ją gerbti ir mylėti.

Milijonus turi mūsų motina žemė vaikų. Vieni jau seni, kiti vyresni, kiti dar labai jauni, — visi jie sudaro didžiulę tautos šeimą. Kiek daug joje įvairumo ir judrios gyvybės! Kiekvienas vaikas yra skolingas savo motinai žemei pagarbos ir meilės pagarbą, kiekvienas savaip, kaip jo amžiui pritinka. Jūs, skautai ir skautės, dar tebesimokate, taigi atliksite tą savo pareigą, kai gražiai mokysitės ir auklėsitės vyresniųjų priežiūroje.

Mūsų motina žemė tačiau ne visuomet esti linksmi nusiteikusi. Jos veidas kartais esti sielvartu apsiniaukęs, kai pro debesis nebematyti saulės. Pavojaus šešėliai slankioja ties ja. Tada mes, jos vaikai, turime susirūpinti jos buitimi, pasiryžę ją ginti ligi paskutinio savo gyvybės kvepterėjimo. Kai šeimos židinių kas paliesti kėsina, tai visi jos nariai sukrunta. Argi mes nesame stebėję, kaip skruzdės, užpuolus kam skruzdyną, suskanta ginti jį savo smarkiomis rūgštėmis ir kitokiomis priemonėmis, kurių turi? Taip ir bitės juk, apnikus kam jų avilį, gelia priešininkui ir begeldamos numiršta. Taip ir mums, mielieji, sekant skruzdžių ir bičių pavyzdžiu, reikia ginti savo motina žemę, jei kas išdrįstų ją niekinti ar pavergti. Motinos laisvė — mūsų laisvė.

Mūsų žemė ne vien priešų, bet ir draugų turi, dėl to jos buitis tikra. Kai smarkauja mums nedraugingi vėjai, dangui apsiniaukus, pro ūkanas sušvinta saulė ir mus sveikina. Pro ją pasaulio Kūrėjas mums pasireiškia. Nenusiminkite, sako, mūsų brolijos patronas, Šv. Jurgis, budi su mumis. Lyginkimės į jį! Visame žemės rutulyje, kur tik žmonių gyvenama, skautų brolijos vėliava plevėsuoja. Visur turime draugų, užjaučiančių mūsų motinai žemei. Ta pati saulė mus apšviečia, tie patys kilnieji įžadai mus telkia. Švėsdami savo patrono ir motinos dieną, būdami ištikimi Dievui ir Tėvynei, mes džiaugiamės savo Motina Žeme. Jai skirkite savo jaunas pajėgas!

Sveikindamas jus šiandien, linkiu, kad, baigę šiuos mokslo metus, nesiliautute buvę paklusnūs savo motinų Motinai Lietuvai, jos prieglobstyje gražiai džiaugdami gyvenimu, kad niekuomet nepamirštute jai nei meilės nei pagarbos!

Saugok mišką nuo ugnies

Lietuvos Ugniausių Organizacijų Sąjunga

Pirmosios tavo dienos

Jaunas kary, atvykai išlydėtas saviškių iš žaliojo, gyvybe alsuojančio, kaimo ar dulkėto miesto į karių šeimą pilietinių pareigų atlikti.

Važiavai vienu prigąsdintas, jog ten, kariuomenėje, bloga, ten čiumpa, o kitų ramintas, jog gera.

Karių šeimos, vyresniųjų tavo brolių jau seniai buvai laukiamas ir jie su džiaugsmu tave pasitinka ir priima.

Kariuomenėje pirmosios tavo dienos, pirmieji tavo žingsniai rajone. Iš pirmojo žvilgsnio pastebėjai, jog čia visur vyrauja tvarka, drausmingumas, susiklausymas. Čia kiekvienas daro ne tai, kas jam patinka, bet ką įsako viršininkai.

Žinok, jaunas kary, jog čia atvykai ne dykinėti, ne taip sau praleisti keliolika mėnesių, bet dideliu ir atsakingam darbui. Nuo šiandien tau patikėta krašto laisvė, nepriklausomybė ir visų tautos dvasinių ir medžiaginių gerybių saugumas. Todėl nuo pat pirmųjų dienų stenkis visa, ką tave mokys, gerai išmokti ir suprasti. Kareiviškas munduras, kepurė ir batai dar

Naujokai, savųjų palydimi, renkasi stoty

nepadaro tave tikru kariu. Turi gerai žinoti savo pareigas ir išmokti puikiai valdyti ginklą, tuomet tik būsi tikras ir nenugalimas karys.

Atmink, jog tavęs išlaikymas kariuomenėje valstybei brangiai kainuoja, tad kiekvieną gautą valdišką daiktą ir ginklą brangink ir prižiūrėk labiau negu savo.

Pirmoms tavo dienoms keletas praktiškų patarimų, o paskiau pagyvensi, pamatysi, jog kariuomenėje darbštiems, drausmingiems ir suprantantiems savo pareigas vyrams gyvenimas mielas ir geras. Apsileideliams, žinoma, ne pyragai.

Jei esi mokytas, nevenk mažiau prasilavinusių savo brolių karių, bet būk visur jų patarėju, visur ir visuomet padėk jiems, pamokyk ko jie nesupranta.

Nenustebk ir nesišiaušk, jei kartais rikiuotės ir kitas kariško mokslo pirmąsias žinias mokys tave mažiau už tave prasilavinęs vyrukas, bet atmink, jog jis kariškuose dalykuose už tave daugiau žino ir supranta, nes jis jau seniai kariško mokslo mokosi.

Jei esi mažiau prasilavinęs ar savamokslis, nenusimink. Dirbk, mokykis, o tavo pastangos viršininkų bus pastebėtos, suprastos, įvertintos ir būsi geriausiu kariu.

Visur ir visuomet būk drąsus. Drąsiai ir be svyravimų atlik kiekvieną darbą. Padarei blogą, irgi būk drąsus prisipažinti. Drąsa, nors ir smulkmenose, kariuomenėje vertinama. Drąsa — kario privalumas, tad nuo pirmųjų dienų ją ugdyk.

Viršininko įsakymas ar paliepimas šventas dalykas. Kariuomenėj atsilabinėjimams ne vieta. Čia ir glūdi visa kariškoji tvarka, drausmė ir galia.

Viršininku visuomet turi pasitikėti ir jo įsakymui ar paliepimui pasiduoti. Sakoma, jog „didžiausia tautos jėga yra klusnumas ir aklas vado įsakymo vykdymas“. Tad šitą kariui privalomą savybę irgi nuo pirmųjų dienų parodyk.

Visuomet galvok, jog tarnaudamas kariuomenėje atlieki garbingą ir didelę pareigą tėvynei, būdamas jos laisvės sargyboje.

Karinės pareigos atlikimas tau suteikia ypatingas teises. Atsitarnavęs kariuomenėje tapsi pilnateisiu piliečiu. Tad, būdamas kariuomenėje, pasižymėk drausmingumu, sąžiningumu, gerai išmok mokomus dalykus, kad iš tikrųjų būtum vertas gero kario ir pilnateisio piliečio vardo.

Jonas Kęsgila

Naujokai Kauno stoty
Pajaujo foto

Mūsų pareiga

Kareiviai, mes pašaukti ginti tėvynę! Kiekvienas, būdamas kariuomenėje, pagalvok kokias atsakingai pareigi rengiesi. Atmink, kad priešas kiekvieną valandą gali atkreipti į tave karo ugnį. To dar maža. Jo ugnis tada bus taikoma ne tik tau vienam, bet ir tavo seneliams, tėvams, mažiems broliukams, tavo gražiai tėviškei, aplamai, visam tavo mielam kraštui, kurį vadina Lietuva. Atmink, kad tą valandą paliksi trobelę, paliksi joj verkiančią močiutę ir su ginklu stosi tėvynės ginti. Nuo tavęs priklausys likimas visų, kurie tave laimino išleisdami. Laimėjimas ir džiaugsmas pareis nuo tavo sumanumo, nuo mokėjimo vartoti ginklą ir pasiaukojimo savo pareigoms. Todėl, pašauktas į karių tarpą, atmink tai! Atmink, kad kuo geriau pasirengsi taikos metu karui, tuo kovos lauke daugiau paliesi priešą savo ugnimi ir pats mažiau nuo jo nukentėsi.

Mes, lietuviai, geru pasirengimu turim pralenkti savo priešą. Mūsų ateity turės pasireikšti ne tik apsigynimo, bet ir puolimo dvasia, vadavimo dvasia, to laukia mūsų Vilnius — mūsų sentėvių šventovė ir kitos sritys. Tiesia ranką pavergtieji broliai. Atmink, kad jų yra vienas trečdalis mūsų tautos! Jų apvilti negalime.

Mūsų tėvai kariuomenės išlaikymui duoda dalį savo pajamų, prakaitu uždirbtų. Jie nori mumyse matyti gražią karių šeimyną, stiprią fiziniai ir dvasiniai. Kad jų neapviltumėm, turime: saugoti mums pavestą turtą, gerbti drausmę ir auklėti patys save.

Karys atsako už daiktus, kurie jam pavesti. Bet juos saugoti turime ne vien tik taip, kad jie neprazūtų. To maža. Ginklai, mundiravimas ir šarvavimas kareiviui perkamas ar siuvas naujas, gražus. Jei drabužius nešiosi gerbdamas juos, vengsi teplojimų, valysi — jie bus stipresni ir sveikiau juose jausies. Be to, atmink, kad po pusantrų metų juos dar dėvės tavo jaunesnieji draugai, tavo broliai. Visus savo daiktus, palikęs sutaisytus ir švarius, gali jaustis mandagiu kariu, išauklėtu piliečiu.

Kareivi! Visuomet žinok, kad kovos lauke artimiausias draugas yra tavo ginklas — šautuvas. Jei manęs nenori tikėti, tai pasiklausk savo pažįstamų, dalyvavusių kautynėse. Žinok, kad kautynėse savo ginklu turėsi pasitikėti, tad taikos metu padaryk jį sau patikimu. Ginklui rūdys tas pats, kas žmogui džiova. Todėl visada kreipk ypatingo dėmesio į ginklą. Skudurų ir tepalo visad gauni, tik neužmiršk kiekvieną dieną paaukoti trumpą atliekamo laiko valandėlę savo šautuvui. Rodydamas gražų pavyzdį, savo draugui pasakyk, kad kiek kartų paliksi šautuvo vamzdį apleistą — tiek metrų nukryps nuo priešų karo lauke iš jo paleista kulka.

Būk drausmingas tarnybos ir atliekamu laiku. Drausmė — kariuomenės pamatas. Be drausmės kariuomenė paprasta pakrikusi minia. Ji nieko neapgins, jos niekas negerbs. Tarnauti tokioj kariuomenėj negarbinga.

Mums gražu prisiminti savo kariuomenės senovę, praeitis. Mūsų senovės kariuomenė buvo drausminga. Kiekvieno kario, pašaukto ginti tėvynę, kūne tekėjo kraujas, persisunkęs jausmu garbingai savo pareigas atlikti. Tokia kariuomenė buvo kieta, kaip titnagas, nuo jos trupėdavo vokiečių plienas, ji kaip siaubas skindavo sau kelią nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Toliau, antras pavyzdys. Kas iškovojo nepriklausomybę? Kas sutramdė priešus, tykančius pavergti mūsų kraštą 1918—1920 metais? Kariuomenė! Tie jauni mūsų pulkai buvo kupini stiprios dvasios, kupini prievolės jausmo ir vien dėl to, nežiūrind sunkios būsenos, pajėgė apginti savo kraštą. Tokia kariuomenė yra drausminga, drausminga todėl, kad kiekvienas jos kareivis yra drausmingas. Sek jų pavyzdžiu!

Kareivi, savo tarnybą mielai atlik, tuomet ji bus lengva. Kiekvienu išsisukinėjimu nuo tarnybos skriaudi savo draugus. Jei nori, kad jie gerbtų tave, būk vyriškas, kaip pridera kariui! Karys, savo pareigas atlikdamas, nieko nevengia — net mirties.

Mandagus kareivis visada gerbia savo viršininkus

ir vyresnius. Vado autoritetą laikyk kuo aukščiausiais. Praeitį aiškiai parodo, kad karo metu valdiniai be vado žūna. Kiekvieną savo viršininko įsakymą turi įvykdyti taip, kaip tau įsakoma. Aplamai, kaip tarnyboj, taip ir atliekamu laiku stenkis visur parodyti savo gerus norus, klusnumą ir sumanumą. Tada pats visur galėsi pasididžiudamas pasakyti, kad tarnavai tėvynei uoliai ir sąžiningai.

Karių šeima moko savo narius ne vien vartoti ginklą bei pažinti karišką pareigą, bet taip pat ir auklėja. Kareiviai, jus moko pažinti savo senovę, moko skaityti, rašyti. Vien tuo nepasitenkinkit. Dalyse yra skaityklos, bibliotekos. Lankyk jas. Nepraleisk nė vieno „Kario“ numerio neperskaitęs. Jis yra tavo draugas, jame rasi pamokymų, kariškų dalykų, rasi

žinių kas girdėti už kareivinių sienų. Bibliotekoj visada gali pasirinkti kokių tik nori knygų, bet čia atmink, kad geras karys turi žinoti savo tautos ir jos kariuomenės praeitį, nepriklausomybės karus. Tokio turinio knygų visur gausi, tik norėk, vertink jas, neką skaitysi, bus ne pasaka, bet lietuvių praeity pergyventa, nepriklausomybės karo metu tavo vyresniųjų brolių su pasiaukojimu kovota. Jie užsipelnė tautai ir tu pažink juos.

Lietuviai mėgsta darbą. Nebijome jo — mūsų rankos kietos. Darbu pasieksime viską, ką užsibrėšime. Tik atminkim, kad kuo daugiau taikos metu dirbsim, kuo daugiau išliesime prakaito savo karišką pareigą atlikdami, tuo mažiau karo metu praliesime kraujo!

P. D.

Jaunieji kareiviai, saugokitės miesto purvo!

Kaimo vaikinai mėgsta lankyti ir rengti įvairius „pasišokimus“, vakaruškas ir t. t. Tose vakaruškose kartais gražiai pašoka, padainuoja. Bet būna atsitikimų, kad besilinksmindami, bešokdami, o kartais dar šiek tiek per tokias vakaruškas įsigėrę, dėl vieno kito išsišokimo, netakto ar dėl merginos susimuša, vienas antrą skaudžiai sužeidžia arba kartais sveikatą sunaikina ir net gyvastį atima.

Tokie liūdni įvykiai dažniausiai būna dėl merginų. Bet tokie smarkūs susimušimai, kaip sveikatos ir gyvybės atėmimas, reti atsitikimai. Dažniausiai per tokias vakaruškas vaikinai sueina į glaudesnius santykius ir draugystes su merginomis. Klausimas, kas būna iš tokių draugysčių vaikinų su merginomis. Būna visa ko, gero ir blogo. Vieni gražiai skaisčiai bedraugaudami susiveda, kiti irgi gražiai skaisčiai padraugauja ir gražiai išsiskiria, kiti padraugauja gana ilgokai, vaikinai, žadėdamas merginą vesti, ją suvedžioja ir pameta draugavęs, o kiti su daugeliu merginų draugauja, kiekvieną žada vesti ir tolydžio apgaudinėja.

Rimti vaikinai tokias merginas ir kaime vadina palaido būdo merginomis, o tokie palaido būdo vaikinai yra vadinami „padaužomis“.

Kai tokie palaido būdo vaikinai patenka į kariuomenę karo prievolės atlikti, jie ir čia greitai pradeda draugauti su seniau tarnaujančiais kariuomenėje ka-

riais, su kuriais, kaip jau daugiau turinčiais pažįstamų, greitai įsitraukia į visokias draugystes ir paskiau su mieste gyvenančiomis laisvo būdo ir visokiomis ligomis sergančiomis miesto merginomis. Bedraugaudami su tokiomis merginomis, pradeda jas lankyti, vaišinti, o dažnai ir jos pačios prašo, kad joms paskolintų pinigų arba atneštų maisto bei kitokių daiktų.

Tokie vaikinai, nenorėdami arba negalėdami atsisakyti paskolinti pinigų arba atnešti prašomo maisto arba daiktų, ieško priemonių gauti pinigų ir prašomų daiktų. Dažnai jie pirmiausia rašo savo tėvams bei giminėms laiškus, skųsdamiesi, kad jie esą blogai maitinami, kad reikia pinigų pirkti „maistui pasigerinti“ ir drabužiams susitvarkyti. Tėvai arba giminės, gavę tokius laiškus su nusiskundimais, visai patiki ir stengiasi iš visų išgalių sudaryti pinigų ir dar atsiųsti sūneliui maisto. Kaip tas sūnelis sunaudoja? Jis tuos produktus atiduoda tokioms prašytojoms merginoms ir pinigus su jomis praleidžia.

Toks kareivukas skaudžiai nusikalsta keliais atvejais: 1) Jis duoda melagingų žinių namiškiams apie kariuomenę, rašydamas, kad jis blogai esąs maitinamas, jo tėveliai dejuoja, kad jų sūnus kariuomenėje badauja; tuo tarpu, kai jis gerai pavalgęs. 2) Jis skriaudžia savo namiškius su tokiais nusiskundimais, pinigų ir maisto reikalavimais. 3) Tokiais negražiais darbais pats save tvirkina. Kai į tokius negerus darbus įpranta, paskiau sunku bepasitaisyti. Būna dar liūdnesnių dalykų, kai tokie kareiviai, negaudami iš savo namiškių pinigų arba maisto, o norėdami merginų prašymus patenkinti, dar sunkiau nusikalsta, išvogdami savo draugo pinigus arba valdiškus daiktus. Už tokius neapgalvotus žygius toks karys sugriauna savo gražiai pradėtą gyvenimą, atsidurdamas kalėjime arba drausmės dalyse. Jis, atlikęs bausmę, nustoja gero piliečio vardo ir pasitikėjimo. Tokį skaudžios pasėkos lydi visą amžių, nes jis negali gauti tarnybos valdiškose įstaigose ir negali būti renkamas į savivaldybes ir t. t. O jei kurie daugiau ir nenusikalsta, vien tik tiek, kiek apgaudinėja savo namiškius maisto ir pinigų prašymais, tai tie, bedraugaudami su tokiomis merginomis, užsikrečia baisiomis lyties ligomis, suardo visam amžiui savo sveikatą, pasilieka invalidais, o kartais ir visai nepagydomais. Paskiau, grįžę namo, norėdami paslėpti savo skaudžią ligą, dar užkrečia ir savo apylinkės vieną ar kitą merginą.

Naujokai pradeda gyvenimą savo daly

Ripskio foto

Aš be galo nustebau sužinojęs, kad mano gimtinės apylinkėje yra lyties ligomis sergančių merginų ir vaikinių. Net per vokiečių okupaciją, kada merginas prievarta iš dorybės kelio vokiečiai kareiviai vedavo, tokių ligų mūsų apylinkėje nebuvo, kokių mūsų vaikiniai dabar parsinešė iš miestų!

Todėl kareiviai, o ypatingai naujokai, kaimo vaikiniai, neapgaudinėkime su tokiais nusiskundimais savo namiškių, venkime tų draugų, kurie kviečia į draugystes su miestų merginomis. O senieji kareiviai neturėtų įkalbinėti tokių jaunų kareivių, kurie, atvykę iš kaimo, visai nepažįsta miesto gyvenimo, nežino miesto baurių ligų ir nežino, kaip apsisaugoti nuo merginų, tokiomis ligomis sergančių.

Daug žinome ir pažįstame savo kaimynų, kurie, kariuomenėje betarnaudami, gražiai prasilavino, pramoko įvairių specialybių ir, išėję iš kariuomenės, gavo tarnybas arba liko patys savarankiškais specialistais.

Juk visi gerai žinome, kad kariuomenė — plati gyvenimo mokykla. Kariuomenėje lavinamas jaunuolio ne tik kūnas, bet ir siela. Jis čia, be reikalingo kūnui sporto, gali pramokti ir skaityti, rašyti ir sveikai galvoti. Tik reikia norėti gražiai ir padoriai joje elgtis.

Kas kariuomenėje gražiai elgiasi, negirtauja, nedraugauja su laisvo elgesio vaikinais ir merginomis, tam ir tarnyba nesunki, ir maistas geras, ir tarnauti nenusibosta. Toks jaunuolis, atlikęs karo prievolę, grįždamas namo, parsiveža dar sutaupytų pinigų, arba už juos įsitaiso gražių drabužių, o grįžęs namo užgrūdintu kūnu ir išlavintu protu, tampa sumanus ūkininkas arba geras specialistas-darbininkas.

Todėl kareiviams, jaunesiems kareiviams — kaimo vaikiniams, patartina vengti draugysčių su miestų merginomis. Vengdami jų, išvengsite visokių ligų ir nelaimių.

N. S.

Mūsų vartojami telefono kabeliai

Mūsų vartojamus laikinosioms karo linijoms telefonų kabelius galima suskirstyti į sunkų ir lengvą kabelį.

Sunkus kabelis susideda iš paties laidininko ir izoliacijos. Laidininką sudaro 6 plieninės ir 3 varinės gyslos. Laidininkas daromas iš atskirų gyslų todėl, kad įgautų didesnę lankstumą. Plieninės gyslos duoda kabeliui atsparumą; varinė gysla, būdama laidesnės medžiagos, geriau praleidžia elektros srovę. Kai kuriose kabelio rūšyse galima rasti varinių gyslų daugiau, bet gyslų skaičiaus didinimas didina ir kabelio svorį. Iš kitos pusės, plieninių gyslų skaičiaus mažinimas neigiamai atsiliepia į kabelio atsparumą. Visos sukotos gyslos sudaro vieną laidininką.

Kabelio linijos bus dažniausiai tiesiamos ant žemės, arba, jeigu ir bus pakeltos ant gamtinių atramų ar ant specialių kartelių, tatai sudarys labai menką ir nepatikimą izoliaciją. Išėina, kad pats kabelis turi turėti geresnę ar menkesnę izoliaciją. Žinoma, gerindami izoliaciją, didinsim kabelio svorį ir jo gamyba bus brangesnė.

Sunkaus kabelio laidininkas padengtas 0,7—0,75 mm gumos sluogsniu, kas ir sudarys laidininko izoliaciją. Apsaugodami gumą nuo mechaniškų gedimų, ją apveja drobine apipina. Apipina išmirkoma izoliuojančioj medžiagoj. Tatai dar padidina kabelio izoliaciją ir padaro pačią apipiną stipresnę.

Kai kuriose kabelio rūšyse galima rasti tarp gumos sluogsnio ir laidininko parafinuoto popieriaus apviją; tas, žinoma, dar padidina kabelio izoliaciją.

Turint galvoj paminėtus sunk. kabelio davinius, galima padaryti tokių išvadų:

— sunkus kabelis naudojamas didesniuose atstumuose ir kada reikalinga, visais atžvilgiais, patikima linija;

— gana brangus, todėl tiesiamas tik tokiais atvejais, jeigu jį galėsime nuimti (praktiškai iki pulko centrinės ir kai kada iki bataliono c-nės);

— turi gerą izoliaciją ir didelį atsparumą trūkimui, todėl galima tiesti per upes, skandinant kabelį į vandenį;

— gerai prižiūrimas tarnauja daug ilgesnį laiką, negu lengvas kabelis;

— apie 5 kartus sunkesnis už lengvąjį kabelį, todėl jo tiesimui reikalinga daugiau žmonių, turi nuolat tiesėjus lydėti vienašis, kas sudaro priešui nemažą taikinį.

Lengvojo kabelio laidininkas susideda iš 6 plieninių gyslų ir 1 varinės. Laidininkas dengtas emalio sluogsniu, kas ir sudaro svarbiausią izoliacijos dalį. Virš emalio apvyta medvilninė apviją, išmirkyta izoliuojančioje masėje. Toliau, uždėta apipina, išmirkyta tokioje pat masėje. Ji apsaugoja izoliaciją nuo mechaniškų gadinimų ir iš dalies pagerina pačią izoliaciją.

Lengvas kabelis vartojamas:

— priešakinėse linijose ir nedideliuose atstumuose (daugiausia 10 km);

— kai liniją reikia ištiesti greitai, o priedangos sunkaus kabelio tiesėjams tinkamos nėra (vieta gerai priešui matoma);

— dėl kabelio lengvumo galima trumpas linijas tiesti šunimis (iki 0,5 km);

— kaipo žymiai lengvesnis už sunkųjį kabelį ir tiesiamas mažesniuose atstumuose, tiesimo greitis gali būti net dvigubai didesnis (kraštutinis atvejis).

U.

Sudegsi per valandą— neatstatysi

per metus

Lietuvos Ugniagesių
Organizacijų Sąjunga

Kompozitoriaus St. Šimkaus sukaktis

Mūsų spauda mini kompozitoriaus Stasio Šimkaus 30 metų darbo sukaktį. Jo vardas žinomas ir karių tarpe. 1920 m. jis tarnavo savanoriu Lietuvos kariuomenėje ir yra sukomponavęs plačiai žinomų ne tik ka-

Komp. St. Šimkus 1920 m. kareivio uniforma

rių, bet ir šiaip jaunimo tarpe kariškų dainų: „Kareivėlis“ ir „Geležinio vilko maršas“.

St. Šimkaus gyvenimas nebuvo lengvas. Iš pat mažens teko pradėti tarnauti ir jau 13 metų amžiaus

buvo vargonininku. Tačiau muzikos pamėgimas ir gabumai toje srityje jį judino iš vietos į vietą, siekiant aukštesnių tikslų. Pagaliau pateko į Varšuvos konservatorijos vargonų skyrių, o vėliau į Petrapilio konservatorijos kompozicijos skyrių. Didžiojo karo metu pateko į Ameriką, o susikūrus Lietuvos nepriklausomybei grįžo į savo kraštą ir, lenkams puolant Lietuvą, stojo savanoriu į lietuvių kariuomenę.

St. Šimkus jau iš mažens pradėjo dirbti lietuvių meno srityje. Rengė lietuviškus vakarus, organizavo chorus ir jiems vadovavo. Vėliau pradėjo ir savo kurti.

Nemaža St. Šimkaus yra sukurta lietuviškos muzikos ir dainos kūrinų. Apie 200 liaudies dainų yra suharmonizavęs, be to, daug ir kitų įvairių mūsų poetų parašytų dainų. Be pasaulinių, daug yra sukomponavęs ir bažnytinių giesmių. Iš didesnių jo kūrinų pažymėtini: „Nugrimzdęs dvaras“, „Nemunas“ ir „Kantata kovotojams už Lietuvos laisvę“. Iš kariškų dalykų, be aukščiau pažymėtų, dar yra sukomponavęs nemažą kitų naujų dainų, kurių daugelis bus įdėta jau rengiamam spaudai kariškų dainų rinkinyje. Iš viso jis yra sukomponavęs apie 20 kariškų dainų.

Dar daug St. Šimkaus darbo tebėra nepasirodę spaudoje. Apie 900 mūsų liaudies melodijų (dainų, giesmių ir šokių) yra užrašęs ir parengęs spaudai. Dar daug tebėra nesutvarkyta rankraščiuose.

Aplamai, nemažas jo įdėtas indėlis mūsų dainos ir muzikos lobyne ir dar daug iš jo laukiama. Trumpame rašiny sunku paminėti visas jo darbas.

Brangiam kompozitoriui ir mes linkime ilgų ir sėkmingų darbo metų.

— us

Dėl komandavimo meno

Teisingai „Kario“ Nr. 14 kar. asp. Bolius Vosylus savo straipsnio antrašte pavadino komandavimo menu. Tai liudija ir pačių karių nuomonės, pareikštos tuo reikalu, kad komandavimas ne toks paprastas dalykas.

Daug kartų teko girdėti iš karių, kad leitenantas X, arba puskarininkis Y, kai komanduoja, tai ne tik miela klausytis, bet dar maloniau vykdyti jų komandos. Sako, taip duodamos komandos, kad nė nepajunti kaip tiksliai ir vienodai įvykdai jas, lyg koks automat.

Jie laiko tokį komandavimą tikrai menišku, pasakydami nemažą už tai gražių komplimentų. Atvirkščiai, atsiliepia apie blogiau komanduojančius. Už nevykusį komandų įvykdymą dažnai kareiviai kaltina ne save, bet komanduotoją. Gal ir ne visai tie kaltinimai tikslūs, bet nors iš dalies teisingi.

Tik įsižiūrėkime į komanduojančius, į komandų davimą, ir tikrai pasitvirtins anie kareivių žodžiai. Štai, girdime užsiėmimų aikštėse daug tikslų ir griežtų komandų, ir atvirkščiai. Vieni be jokio sunkumo, vien pasitikėdami savo balsu ir sugebėjimu, duoda tokias aiškias ir tikslas komandas, kurios vykdyti tik malonumas. Pauza nuo rengiamosios ligi vykdomosios taip tiksliai išlaikoma, kad ir įvykdyme negali būti netikslumo. Žodžiu, kaip ir turėjo būti. Tai svarbu tikslumas, nes po rengiamosios komandos

kareiviai taip laukia vykdomosios, kaip starte bėgikai šūvio. O po laukiamojo momento, nors ir šūviui neįvykus, visvien metasi jie pirmyn. Taip dažnai atsitinka ir rikiuotėje, jei tik užtraukiama arba ne visiškai aiškiai pasakoma vykdomoji komanda. Tai leistina apmokyme, bet nepageidautina viešose vietose, per paradus ar kitas iškilmes. Tokiu metu komandos turi būti tikslios ir aiškios.

Daug gali patarnauti komandavimo menui sugebėjimas valdyti savąjį balsą. Prie kitų gerų savybių jis turi lemiamos reikšmės komandavimui ir jo meniškumui.

Štai vienas komanduoja aiškiai ir griežtai, o antras — kažkaip glušinančiai, gvergdžiančiai ir neaiškiai, nors jis šaukia iš visų jėgų, pakeisdamas net normalią kūno padėtį. Aplamai, galima rasti gana daug ydų pas komanduotojus, tačiau dėl vietos stokos čia jų visų neminėsiu. Lai patys kaltininkai paieškos jų savyje ir pasistengs pašalinti.

Čia norėjau tik patvirtinti „Kario“ Nr. 14 straipsnio „Komandavimo menas“ mintis pačių karių nuomonėmis, kurios yra teisingos ir kartu pabrėžti, kad komandavimas nėra šiaipjau menkniekis, jis reikalauja ilgų studijų pasitaikantiems trūkumams pašalinti ir kad ateityje būtų atkreipta dėmesio ir į šią spragą ir tuo būdu padaryti atitinkami žygiai jai išlyginti.

Benas Jablonskis

Upių forsavimo būdai ir priemonės kavalerijoje

Kavalerija, vykdydama jai skirtus uždavinius kautynėse, ypač savarankiškai veikdama, dažnai turės forsuoti upes, t. y. turės keltis per upes. Persikelti per upę kavalerija gali plaukdama, arba naudodamasi etatinėmis ir duotomis specialėmis priemonėmis persikėlimui, arba, pagaliau, priemonėmis, rastomis prie upių pas vietinius gyventojus (keltai, įvairūs laiveliai, medžiaga keltų statymui ir t. t.).

Kad forsotų upę plaukimo būdu, kavalerija prieš tai turi būti gerai paruošta. Toks kavalerijos paruošimas įeina į lauko užsiėmimų programą vasarą. Tačiau upių forsavimas plaukiant yra daugiau primitivus būdas, nes panaudoti galimas forsuoiant palyginamai siauras ir ne sraunias upes. Be to, pavasarį ir vėlai rudenį didelė kliūtimi yra žema oro temperatūra.

Suprantama, forsuoti upę bus geriausiai ir saugiausiai, turint specialių persikėlimo priemonių. Daugelio valstybių kavalerijoje (Prancūzijos, Vokietijos, Italijos) tokios specialės persikėlimo priemonės yra tabelinis turtas, kurių dažniausiai sudaro aliuminijaus pontonai arba puspontoniai, vežami 4—6 arklių tam tikruose vežimuose. Tokie vežimai vidutiniu keliu gali judėti raitosios artilerijos greičiu, t. y. nepasilieka nuo kav. divizijos. Tos priemonės yra išdalytos kavalerijos pulkams, kurie gali nutiesti tiltą 17 m ilgio ir 4,2 m pločio. Susiaurinus tilto plotį pusiau, tilto ilgis padidėja iki 34 metrų. Kavalerijos divizija, sujungdama pulkų persikėlimo priemones, gali nutiesti tiltą 100—200 metrų ilgio. Tokio tilto nutiesimas, turint išmokytų žmonių, trunka neilgai: pulkui — 20 minučių, divizijai — iki 1 valandos.

Mūsų kavalerija specialėmis persikėlimo priemonėmis tuo tarpu nėra turtinga. Todėl mūsų sąlygose, ypač nedideliams kavalerijos vienetais, dažniausiai teks tenkintis vietoje rastomis priemonėmis, turint tik vieną kitą specialią priemonę. Tokiomis specialėmis priemonėmis, kurių gabenimas kavalerijai nesudaro sunkumų, bus įvairių tipų guminės valtys. Suprantama, tokių pripučiamų ir lengvai nešamų guminių valčių kėlimo galia negali konkuruoti su pirmiau minėtomis priemonėmis — pontonais, bet užtat tokios priemonės daug lengviau gabenamos, ir persikėlimas tokiomis priemonėmis, jei tik bus gerai organizuotas, duoda gerų rezultatų.

Forsavimas, paprastai, vykdomas naktį prieš aušrą. Iki to laiko visos persikėlimo priemonės turi būti paruoštos. Persikėlimui vieta išžvalgoma ir parenkama dar prieš sutemstant. Jei persikėlimo rajone priešas aktyvus, tai upės forsavimas yra sunki operacija ir galima tik didesniems kariuomenės junginiams. Bet jei upė saugojama tik smulkių priešo dalinių, tai tokios upės forsavimas galimas ir mažesniais kavalerijos vienetais (būriais, eskadronu).

Pažiūrėkime, kaip mūsų sąlygose eskadronas galėtų forsuoti silpnai ginamą upę. Nesigilindami į uždavinio smulkmenas, paimkime paprastas aplinkybes, pavyzdžiui: eskadronui įsakyta naktį persikelti per Nerį Draseikių rajone (žemėl. 1 : 25.000 Karmėlava), kuris saugomas smulkių priešo kavalerijos dalinių, ir švintant pradėti žvalgyti bei persekioti besitraukiantį priešą. Eskadronui persikėlimo priemonės: 2 pripučiamosios valtys, tipo „SS3a“ (tokios valtys

kėlimo galia 5—8 žmonės su apranga), viena pripuč. valtis, tipo „SS6a“ (kėlimo galia 20—25 žmonės) ir vietoje randamos priemonės. Panagrinėkime, kaip techniškai eskadronas šį įsakymą galėtų įvykdyti, t. y. kaip jis persikels per Nerį.

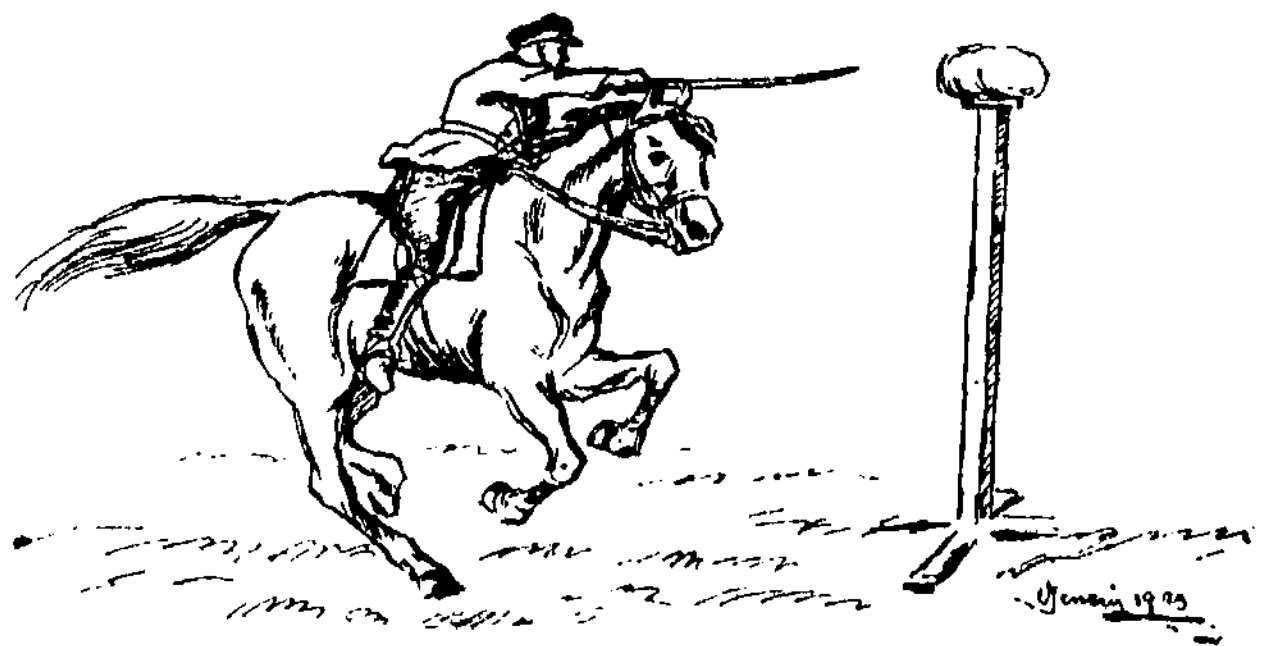
Pirmiausia, jei įsakymas keltis eskadrono vadui duotas dieną, tai eskadrono vadas dar prieš sutemstant į persikėlimo vietą atsiųs vieną būrio vadą su reikiamu skaičiumi raitininkų, kuriems uždavinys: išžvalgyti persikėlimo vietą, numatyti vietoje esamas persikėlimo priemones ir iš vietos gyventojų sužinoti šį tą apie anapus upės paliktą priešą.

Vasarą naktis trumpa. Todėl, kai tik sutems, eskadronas su atitinkama apsauga bus atvestas į persikėlimo rajoną. Dabar, eskadrono vadui svarbu į priešingą upės krantą permesti kumštį, kuris likviduotų priešo ugnies šaltinius persikėlimo rajone. Tuo tikslu eskadrono vadas įsako vienam iš būrio vadų su jo nupėstintu būriu tyliai valtėmis keltis į kitą upės krantą. Persikėlus likviduoti priešo ugnies šaltinius (jei tame rajone priešas pasireikšų) ir, užėmus tam tikrus punktus, saugoti viso eskadrono persikėlimą. Likusių būrių lengvieji kulkosvaidžiai (jei turima, tai ir sunk. priemonės) išstatomi taip, kad reikiant galėtų būti remiamas besikeliantis būrys.

Kai eskadrono vadas sužino, kad priekinis būrys pasiekė krantą ir užėmė įsakytus punktus, tada visomis turimomis priemonėmis keliami iš eilės kiti būriai su arkliais ir pirmiau persikėlusio būrio arkliai. Turint tik pripučiamas valtys ir vietos gyventojų valtys, likusiems būriams teks keltis tokiu būdu: arklių šarvai ir raitininkai talpinami valtys, o arkliai plukdomi šalia valčių, laikant juos už pavadžių. Persikėlimas lengvėja, jei persikėlimo rajone pasitaikytų keltas, arba būtų pakankamai laiko ir medžiagos jį įrengti. Tada dalis arklių ir eskadrono turto galėtų būti keliamas keltu. Be to, persikeliant naudinga mažą dalinį (pav., kautynių skyrių) pasiųsti kiek toliau nuo persikėlimo vietos, kuris demonstruodamas turi klaidinti priešą ir nukreipti jo dėmesį nuo tikrosios persikėlimo vietos.

Čia buvo išnagrinėta pačios menkiausios ir paprasčiausios persikėlimo priemonės bei būdai. Bet jei upė prieš silpnai saugojama, tai ir tokiomis priemonėmis persikėlimas visai galimas. Turint galvoje mūsų sąlygas, tenka manyti, kad mūsų kavalerijos daliniams daugeliu atveju keliantis per upes reiks tenkintis panašiomis persikėlimo priemonėmis.

Ltn. Michelevičius

ĮVYKDĖ JO NEBAIGTĄ PAREIGĄ...

Nusiblaivė audringas pavasario dangus ir toli toli dangaus pakraštį sušvito raudoni rytai.

Srauniai, bet tyliai teka Neris vanduo, šiandien labiau neg visada sudrumstas. Tylūs Neris krantai, negirdėt dar krūmuose lakštingalų giesmių, neraliuoja piemenys savo rytinių dainų. Tik kartais užteli, susukęs verpetą už akmens, vanduo, pliaukšteli iššokusį žuvytė, sudrusmsčia plaukiojančius vandeny pilkus debesis, bet greit vėl viskas nurimsta, ir vėl Neris vilioja prie savo krūtinės debesuotą pavasario dangų.

Miega apmirę pakrančių kaimai, neloja šunes, net kasdienės šulinių svirčių muzikos juose nebegirdėt.

Vienoje upės pusėj suskamba metalinis lašelių garsas, ir keletas arklių su savo raiteliais pasineria iki galvų į šaltą vandenį. Giliai kvėpuodami arkliai, vos nugalėję galingą srovę, pasiekia antrąjį krantą ir dingsta krūmuose. Trys vyrai tyliai užlipa į aukštą krantą. Prieš juos stovi apgriuves mūro namas. Nors jau baigia švisti, bet jo vienam pusiau skudurų, pusiau stiklų lange dar tebežiba žiburys.

— Neseniai čia buvo dvaras! — prasitaria vienas jų. — O dabar... sodnas iškirstas, tvoros išlaužytos, langai išdaužyti...

— Ar čia? — paklausia kitas, matyt, kiek vyresnis.

— Taip, čia! Jis, tur būt, tebesėdi už stalo ir maišo dažus savo paveikslams! — atsako pirmasai, nebaigęs nutrauktos minties.

— Pirmyn! — sušnibžda vyresnysis, ir visi dingsta patvorio eglių tankioje eilėje.

— o —

Netrukus po to raiteliai dingo krūmuose, o jaunas, vienplaukis vyras tyliai atsistūmė ginklų prikrautą valtėlę nuo kranto ir nusiyrė Neris vidurin,

Mintys apie Vilnių

St. Valentinavičiaus pav.

palikdamas dvare savo nebaigtą kūrinių ir ramiai miegančią senutę motiną. Girdėjo jis dar skambančią žemę, trypiamą šuoliu lekiančių pakrante žirgų, matė retkarčiais žybteliančias iš krūmų plienines pasagas, bet greitai viskas dingo, ir liko tik prityrusiai akiai matomi ženklai: upėj mažytės bangos, o pakrantėj negilūs arklių pėdai.

— Mama, mamyte! Kas tavim dabar besirūpins? — išsprūdo, lyg maldos žodžiai, Audrūnui.

— Kas ten? — tyliai, bet aiškiai sušnabžda iš nusvirusio ant vandens žilvyčio balsas į besiantinantį valtinką.

— Kardas! — pasigirdo atsakymas, ir keturios stiprios rankos išitraukė sunkią valtėlę į krūmus.

Tuo tarpu kitoje pusėj grįžo į dvarą bolševikai ir pirmiausia pasigedo sargybinio. Iš vieno kambario išbėgo užmiegotomis akimis sargybos viršininkas. Tartum mirtis, pasivaideno jam prieš akis tuščias ginklų sandėlis ir jis krito savo vadui po kojų.

— Sušaudyt jį! — sušuko įniršęs totoriaus veido vadas ir puolė į dvaro duris.

Buvęs sargybos viršininkas, pasinaudojęs žiopsančiais draugais, drebančiais pakinkliais ritosi krūmų link ir dingo Neris pakrantėse.

Visi bolševikai suėjo į dvarą.

Dideliam, erdvam kambariui, puikiausiomis stovylomis ir retais grožio paveikslais papuoštam, vadas prisipykęs tardė išsigandusią senutę.

— Kur sūnus? — lyg perkūnas šaukė totorius.

— Aš sūnaus neganau! — tyliai, drebančiu balsu, bet gan švelniai atsakė senutė.

Jos balti sidabriniai plaukai, lyg vainikas, supo gražų, bet rūpesčių išvagotą veidą, kuriame spindėjo dvi didelės ašarotos akys.

— Sakyk, neišsisukinėjus, jei ne, tai kaip seną vištą iškepsiu šitam lauže! — dūko totorius.

— Ne tamsta čia šeimininkas, ir prašau jus išeiti! — tvirtai, bet vis dar drebančiu balsu gynėsi senutė.

— Paminėsi! — griebė totorius pistoletą, bet jam pastojo kelią pirmasis bolševikas.

— Nedrįsk! — sušuko, — liesti senos moters!

Totorius, lyg ausin įkirptas, sukriokė, atstūmė atsistojusį prieky bolševiką, pasigirdo šūvis ir senutė krito.

— Sūneli mano, savam krašte... — sudejavo, ir raudona kraujo srovelė suvilgė sudžiūvusį jos kūną.

— O dabar jo eilė... už baltuosius! — nespėjo ištarti vadas, kaip buožė palietė jo galvą ir žmogus su langų rėmais išsinėrė laukan.

Likusieji nutvėrė apsvaigusį vadą ir skubiai išsinešdino iš dvaro su visa savo manta.

— o —

Kai po vasaros audros miškas pabunda, lyg iš baimės miego, ir spindinčių lašelių vaivorykštėse sujuda gyvybė, kai vieni džiaugiasi, kad laimingai audra praėjo, kai kiti dalijasi savo pergyventais išpūdziais, kai tretieji dar tebeseka besitolinantį audros debesį ir bailiai palydi kiekvieną jau baigiantį nykti žaibą ir duslų perkūnijos gandrą, miškas virsta, tarytum lava verdančiu, ugniakalniu, kuris, atrodo, garų neišlaikys ir trūks, paliedamas ugninį, viską naikinti.

nantį, vandenį. Lygiai taip pat ir Lietuva nerimsta, praleidusi baisiąją didžiojo karo audrą:

— Laisvės! — sušunka pirmoji atskridusi pėmpė.

— Laisvės! — sušnibžda neseniai sniegą pralaužęs žaliasai rugių laukas.

— Laisvės! — pakartoja plonyčiai medžių lapeliai.

— Laisvės! — reikalauja galingas Nemunas, griaudamas seną Rambyną.

— Laisvės! — suskamba bažnytkaimio varpas.

— Laisvės! — pakartoja žmonių širdys ir viena mintis, vienas troškimas užsidega juose.

Tyliai prasiskiria seno samanoto stogo šiaudai ir dvi jaunos rankos ištraukia surūdijusį šautuvą.

Krūmuose nuvirsta koja paspirtas supuvęs kelmas, o po juo sužiba krūvelė šovinių. Šlapi jie, bet kitą dieną jau mirtį neša priešui.

Tuo tarpu namie, nepratusi moters ranka, įsikinško arklių į plūgą ir mėgina pavaduoti tėvynės gynėją.

Kaimuose smarkiai susiginčija dvi vaikų grupės. Jie nori žaisti „karą“, išsirenka sau vadus, bet abi pusės trokšta būti lietuviais. Po ilgų ginčų įkaitę, raudoni veidai nutraukia į kitą kaimą, ar neras ten tokių, kurie pasivadintų Lietuvos priešais. Bematant jie tokius pakrikštytų. Deja! Ir ten ta pati dvasia. Ir štai energingi „kovotojų“ būriai pasklinda į pievas varliauti.

— Aš savanoris! — sušnibžda į ausį pablyškęs klasėj gimnazistas savo tokiam pat draugui. Ir žiūrėk, kitą dieną mokytojas ateina į tuščią klasę. Palieka dienyną ant stalo ir pats nuseka mokinių pėdomis.

— Lietuviams! — drebančia ranka įriša į skepetaitę senutė sudžiovintą sūrelį, dešros gabalėlį, šiltas pirštines ir paduoda atėjusiam rinkti aukų žilam seneliui. Pati gi pietums vienu dančiu graužia vandenį pamirkytą duonos plutelę.

Kasnakt tvoros pasipuošia baltais skelbimais. Šimtais praeina žmonės, nustemba pamatę lietuvišką raštą, sustoja, ir šiurpas supurto visą kūną, kai skaito ugingus, laisvės reikalaujančius žodžius.

Nusimena veidai, kai laikraščiai paskelbia, kad lietuviams nepasisekė puolimas ar traukias, ir šypsosi lūpos, kai lietuviai laimėjo.

Tie, kurie tiek metų vergavo, pabudo, lyg iš po žiemos miego galingas Nemunas, ir veržiasi į laisvę, tarytum jo bangos, kurios kliūčių ir baimės nežino.

Panemunėj verda gyvenimas. Išnyko luomų ir cenzo skirtumas — visi lygūs tėvynės sūnūs, visų širdyse vienoda ugnis, visų vienodai brangus tėvynei kraujas.

Audrūnas sėdi prie pabūklo taikytojo vietoj, su juo dar šeši draugai. Šiandien jau paskutinė apmokymo diena. Viena viltis jų visų veiduose — ryt fronte!.. O taip ilgėjos to žodžio — kariauti! Taip ilgu

būdavo vakarais sėdėt kareivinėse, kai nuolat iš fronto ateidavo vis naujos žinios! Ir klausdavo kiekvienas kasdien savo vado, kada gi, pagaliau, juos išleis į lygiuosius laukus išmėgint savo jėgas. Tačiau atsakymas būdavo vienas: — „Jūs būsit viršininkai, ir jūsų pareigos laukia prityrusių vadų“.

Pagaliau atėjo lauktoji diena. Audrūnas ir jo 3 draugai sėdo ant prastai, bet tvarkingai pabalnotų arklių, ir paskui juos iš kareivinių rajono išslydo į kietą plentą keturi plieno pabūklai. Neseniai jie buvo svetimi, bet dabar, lietuvių krauju nuplauti, tapo savi ir į šventą žygį važiuoja... Sudrebės dar ne kartą miškai, kai pradės jie kalbėti savo galingu balsu... Ne vieną priešą jie užburs amžinam poilsiui, pažvelgę savo tamsia kiauryme į akis...

Švinta rytai. Po trumpo poilsio ūkininko daržinėj Audrūnas išgirsta paskutinius baterijos vado įsakymus būrių vadams. Prie daržinės durų stovi sušilę karininkų arkliai ir godžiai pešioja šieną iš žvalgų rankų. Šią naktį ir jie, kaip ir jų šeimnininkai, poilsio negavo.

— Pasirink sau narsiausius vyrus, nes gali prisieiti smarkiai susigrumti. Gavome žinių, kad čia priešų jėgos keleriopai padidėjo, tuo tarpu, kai mūsų nespėjo persigrupuot, ir mažiausiai teks laikytis iki vakaro, neatsižvelgiant į jokias aukas.

Tokie buvo paskutiniai baterijos vado įsakymo žodžiai Audrūno būrio vadui.

Netrukus po to jau lėkė vieškeliu dulkėmis apsupti du pabūklai. Baisiai, kartu ir didingai atrodė toji galinga, vos siekdama ratais žemę, mašiną, sušilę, šlapi, išplėstomis šnervėmis arkliai, įdege, sukaupę dėmesį tik į po kojų čiuožiantį kelią jojikai.

Tylu pozicijoj. Toli miško gilumoj klykia, tarsi nelaimę pranašaudamas, apuokas. Žaliomis šakomis apkaišyti pabūklai stūkso ir laukia, kada pagaliau jie gaus ištarti savo lemiamą žodį.

Aplinkui guli tarnyba. Išskyrus kelis budinčius, visi ilsis prieš kovą.

— Ant Neries krantų, štai šitoj vietoj, yra dvaras. Jame lenkų divizijos štabas. Tau teks su savo pabūklų

Su 75 mm pabūklų lauko pratimuose

išlįsti pirmyn ir, kada duosiu ženklą, atidengti į jį ugnį. Taikyti paimk pats, nes svarbu kuo greičiau jis sunaikinti. Po to pasitrauk atgal į seną poziciją! — kalbėjo būrio vadas, rodydamas žemėlapy vietą, savo pirmojo pabūklo viršininkui — Audrūnui.

Ilgai Audrūnas tylėjo, kol pakartojo gautą įsakymą.

Giliai pažvelgė būrio vadas į jį ir pamatė, kaip sužibo jo akyse, skubiai ranka nuslėptos, ašaros. Neklausė kodėl, bet ir jam gaila pasidarė savo drąsaus, niekad energijos nenustodavusio, pabūklo viršininko.

— Ar tuoj vykdyti? — paklausė Audrūnas.

— Tuoj! — buvo trumpas atsakymas.

Audrūnas pasikėlė nuo žemės, sušvilpė, ir krūmais atšliaužė pirmagalys. Bematant prilipo prie jo pabūklas ir, lyg kirminas raitydamasis tarp kelmų ir medžių, įslinko į smėlėtą miško kelią.

Prunkštė, sunkią naštą vilkdami, arkliai. Bailiai šlamėjo aplinkui plonyčiai apušių lapeliai. Sunkiai žingsniavo iš paskos ginkluoti kareiviai.

— Ugnis! — sušnabždėjo pablyškusiomis lūpomis Audrūnas komandos žodį, ir spyninis trūktelėjo panelį.

Drioktelėjo šūvis, trūktelėjo atgal, lyg pats savo darbo nusigandęs, patrankos liemuo, bet, kol spėjo nustebti netikėtu garsu miškai, jis vėl sugrižo atgal, tarytum nieko pikta nė nepagalvojęs.

Neprilėkėlis!

Dar keletą šūvių, dar sudulkėjo pilki dūmai prieš dvarą, už dvaro, dvare, ir jis paskendo liepsnose.

— Dabar man vistiek!.. savo namą sugrioviau... o gal ir savo namiškius... — papurte apkvaišusią galvą Audrūnas ir ėmė sviediniu po sviedinio draskyti savo gimtinę... O kūnas darėsi taip sunkus, taip slėgė kažkas jį prie pabūklo sėdynės, atrodė, kad lėktuve jis mirties kilpą verčia.

— Stok! Prie pirmagalių ir atgal! — suskambo, nežinia iš kur atsiradusio, būrio vado komanda, ir juoda, aprūkusi plieno kiaurymė nusigrižo nuo dvaro.

Dabar jau ne tyliai, bet lyg viesulas skrieja pabūklas smėlėtu keliu, o priešų kulkos vis vejas, vis vejas tol, kol miškas savo skarotomis šakomis paslepia jį savo glėby.

Ilgai dar dulkės slėpė kruviną kelią, bet, kai jos susėdo ant šalykėlės krūmų ir žolių pailsėt, vidury kelio sunkiai paskutinį kartą atsiduso arklys, o pryšaky jo tyliai paprašė gerti jaunutis jojikas, bet nieks jo negirdėjo, nes ir senoji pozicija jau skendėjo ugnies, dūmų ir griausmo sūkury.

Ilgai griaudė pabūklai, narsiai gynėsi pėstininkų saujelė. Priešai tai puolė, tai traukėsi. Tarpais nusivilimas apgaubdavo artilerijos poziciją, bet telefone susirūpinęs užpakaly esančio baterijos vado balsas: — „Dar, dar minutę!“ — iš naujo sukeldavo silpstančias jėgas.

Jau seniai žuvo būrio vadas, atidžiai sekęs veiksmus... Štai tik dabar priešo sviedinys apvertė vieną pabūklą... Lyg rudens lapai, krito žmogus po žmogaus...

Audrūnas su savo pabūklu dar laikės. Drebančiu balsu jis sukomanduodavo — „Ugnis“ ir pilnomis ilgėsio akimis sekdamas tolimoj sprogušį sviedinį. Kiekvienas šūvis nunešdavo į priešų pusę jo gyvybės dalelę, kiekvienas rankos mostelėjimas mažindavo jo jėgas atsargą.

— Atnešk sviedinius nuo antro pabūklo! — sušuko jis degtuviniui ir tas, lyg gyvatė, nusiraitė prie sudraskyto milžino.

— Susprogę! — tarytum mirties sprendimas, atskrido žodis, o degtuvinis atgal nebegrižo.

Dar minutė ir būtų buvę jau baigta. Kruvini vakarai jau seniai paslėpė saulę už horizonto, nelaukdami liūdno tragedijos galo.

Tarp apkasų, tarp išraustų artilerijos sviedinių duobių slankiojo nuo vieno karžygio prie kito sanitaras. Užklydo ir į apmirusią artilerijos poziciją, kur akys pirmiausia nukrypo į Audrūną. O koks gražus ir didingas buvo jo išblyškęs, skausmų iškankintas, su pergales šypsena lupose vyriškas veidas. Jis gulėjo nualpęs; dešinėj rankoj laikė virvutę, kurios galas slėpėsi pabūkle.

Ir atrodė jam, kad pamažu sutemo ir dangus pasipuošė žvaigždėmis. Visos žvaigždutės tokios linksmos — skrajoja, lyg peteliškės vasaros saulėtą dieną Lietuvos pievose. Štai viena žvaigždė smarkiai pradėjo skristi į kitą ir pasivijusi sudužo. Pasipylė žarijos ir pamažu pamažu jų juosta ėmė artintis prie žemės, kas kartą vis platedama. Juostos kraštuose mezgėsi kulksvaidžių kaspiniai, prikimšti kovos šovinių. Ugnies juosta, pasiekusi žemę, dingo medžių šakose. Vidurys juostos trūko ir viršūnė ėmė slinkti žemyn tol, kol iš juostos šonų pasidarė širdis. Tuo tarpu šovinių kulkos smarkiai sužibo ir išsimovusios iš tutelių kiekviena pradėjo lėkti savo kryptim, palikdama paskui save šviesų, lyg žaibą, spindulį. Iš tutelių žibančiais grūdeliais pylėsi į vidurį širdies parakas ir sukosi tol, kol vidury pasidarė žodis „Menas“, apsuptas žaliais lapais ir snieguotomis pušų šakomis. Bet tuo tarpu sulėkė visos žvaigždės, susipynė į deimantų vainiką, kurio vidury sužibo žodis „Tėvynė“. Pradėjo švisti, reginys išnyko. Audrūnas sunkiai pakėlė švinines blakstėnas ir išvydo sanitarą.

— Vandens! — sušnibždo pats savo balso negirdėdamas.

Dabar tik jam pro akis praslinko melsvo ežerėlio vaizdas, kurio pakrantėj, kadaise dar jaunutis sėdėdamas, veltui laukė įkvėpimo savo naujam kūrinui. Tada tyliai prasiskyrė nendrės, ir valtelėje pasirodė jo mylimoji — Aiškutė, linksma, lyg žydinčio pavasario gamta.

— O Dieve!.. Prakeiktas likimas!.. — sudejavo sanitaras.

— Nekeik jo! Tėvynei juk reikia aukų! Tačiau pasitrauk iš čia, gelbėkis pats save. Aš liksiu čia ir pabūklo priešui neatiduosiu.

Pažvelgė sanitaras į pabūklą ir pamatė virvutę. Tvykstelėjo baisaus vaizdo mintis.

— Palik jį ramybėj ir eikim.

— Ne! Tai bus mano paskutinė pareiga ir paskutinė auka tėvynei. — Po šių žodžių amžinai užmerkė savo žydrąsias akis.

Pirmieji priešų grandžių durtuvai išsikišo iš krūmų į artilerijos poziciją. Sanitaras, pažiūrėjęs į šalstantį Audrūno veidą, pasiekė virvutės galą, ir... patranka taip pat amžinai užsičiaupė ir daugiau ugnimi nebespiaudys. Sveika priešui nebeatiteko. Sanitaras įvykdė nebaigtą Audrūno pareigą.

Kai atsipeikėjo baisaus trenksmo išgąsdintas priešas, prieš jį gulėjo sudraskytos dvi patrankos, tuščios sviedinių dėžės ir viso būrio tarnybos kariai... Girios gilumoj sužvengė paklydęs be raitelio žirgas... Sudrebėjo priešų širdys, pamačius, kad ir šiandien Lietuvai Pilėnų Kunigaikščio Margio karžygių netrūksta.

Dėl straipsnio

„Daugiau aktyvumo sporte“

Džiaugiuosi, kad į mano paliestą labai svarbią fiziško lavinimo ir auklėjimo kariuomenėje silpną pusę atsiliepė ir kiti. Vl. J-kis „Kario“ Nr. 15 kai kurias mano mintis teigiamai vertindamas ir su kai kuriomis visiškai nesutikdamas, taip pat pabrėžia ir savo nurodymus. Aš straipsnio autoriui noriu paaiškinti tai, ko jis nesuprato, ir vaizdžiau parodyti šiandieninę sporto būseną mūsų kariuomenėje.

Dabartinė sporto pažanga turi domėtis kiekvienas pilietis, o tuo labiau karių viršininkas, kuris kiekvieną dieną moko savo valdinius.

Gaila, kad autorius net negali suprasti, kaip liktinis, išsivedęs jaunų kareivių būrį vakariniam ar rytiniam pasivaikščiavimui, verčia kelis km „bėgte“ ar „mokomu žingsniu“. Jis pasisako, tarnavęs kariuomenėj ir to nematęs, o aš dabar dar tarnauju ir ši nenormalumą kartais matau ne tik savo daly, bet ir kaimyninėse.

Čia ir yra visas blogumas: kadras, užuot domėjusis sportu, rodo savo nesugebėjimą ir nenori suprasti daromos žalos kareiviams, ką reiškia nelaiku duodamas „bėgte“ ar „mokomu žingsniu“. Esu labai aktyvus sportininkas karys ir gerai atjaučiu nuovargį ir nuotaiką tų karių, kuriems be saiko pumpuojama gimnastika.

Kai dėl rytmetinės gimnastikos, tai ji kuo dažniausiai (pav., 4 kart per savaitę) turi būti laisvų judesių, o pora sykių per savaitę įrankių, bet jokių būdu nesutinku su Vl. J-kio nuomone proteguoti įrankius, kurie, jo manymu, yra labai naudingi ir stiprina kūną.

Tinkamai išsiaiškinus, pabrėšiu visa tai gyvenimo praktika ir dabartinėmis naujomis pažiūromis ir dėstymo metodais svetur. Gaila, kad autorius dar nežino, kas įeina į laisvąją gimnastiką ir pabrėždamas, kad bėgimas ir šokimai yra šios gimnastikos svarbiausi elementai, siūlo daugiau praktikuoti įrankių gimnastiką, nes kareivių kojos nuo įvairių žygių ir manevrų ir taip yra stiprios. Autorius rašo: „Kas kita su kitomis kario kūno dalimis, kaip, krūtinės ląsta, pilvas, sprandas, rankos.“

Mātyt, Vl. J-kiui neteko sistemingai dirbti vadinamos individualinės mankštos arba, kaip pats pasisako, „laisvosios gimnastikos“, todėl dabar pasakyti, kuri iš tų gimnastikų yra vertingesnė, sunku. Autoriaus teigimas, kad įrankių gimnastika turi būti pirmoj vietoj, yra be pagrindo, nes individualinė mankšta taip žmogų sustiprina, ko įrankių gimnastika neduos. Negalima fakto paneigti, nes visur ir visi geriausi sportininkai yra rengiami individualine mankšta, kartais panaudojant įrankius, ir vaisiai būna geriausi.

Joks įrankis neapims tokio naudingo raumenų darbo ir jų stiprinimo, kokį įvairiai kombinuoti judesiai. Individualinė mankšta tik ir padeda stiprinti visus vidurinius organus, kurie yra pagrindas tinkamam organizmo išsiplėtojimui. Man pačiam jau keturi metai dirbant su kareiviais tenka tai praktiškai pastebėti. Pirmiausia reikia parengti jauno kareivio atitinkamas kūno dalis, o tik vėliau kalbėti apie įrankius. Jauno kareivio mokyme turi būti lengva mankšta ir daugiausia žaidimai, kurie duos progos vispusiškai judėti ir gimnastikos pamokų metu orientuotis įvairiose vietose. Čia jauni kareiviai pajus malonumą ir mankš-

tos pamėgimą. Kolektyvinė mankšta ugdo norą dirbti ir kovoti, ko įrankių gimnastika pradžioj neduos, o tik užstelbs pamėgimą ir norą kultivuoti mankštą.

Nereikia manyti, kad tokie žaidimai, kokie nurodyti knygoj „Žaisk“, yra per daug varginantieji ir turės neigiamos įtakos kareivio pajėgumui. Žaidimuose nėra ištiso bėgimo be pertraukos ir todėl jo bijoti nereikia. Kad žygių ir manevrų metu kareivis jau turi parengtas kojas, yra visai netikslus galvojimas. Racionali ir lengvai vedama mankšta tai duoda, kas kareiviui reikalinga kautynėse. Tai parodė praktika. Vaikščiojimo judesys dar nepavadoja bėgimo. Bėgimas yra atskiras judesys ir reikalaujantis treningo, kaip ir kitos mankštos. Vaikščiodami viena koja visuomet stovime ant žemės, o bėgimo metu būna momentų, kada žmogus kabo ore. Todėl šios mankštos yra skirtingos ir teigti, kad kojos gali būti stiprios ir nuo kasdienio darbo, rikiuotės ir t. t., netikslu. Svarbiausia, vaikščiojimas ir įvairūs manevrai neparengia nei širdies, nei plaučių, nei inkstų ir kraujo apytakos tinkamo veikimo, nes kareivis yra suvaržytas apranga ir šarvavimu. Tai galime įgyti tik gimnastikos ir sporto pamokų metu, kada jis yra šarvavimo nesuvaržytas ir gali laisvai kvėpuoti ir mankštintis. Manevrai ir kautynės yra kūno pajėgumo egzaminas, kuris parodo, kaip kareivis buvo mokomas taikos metu.

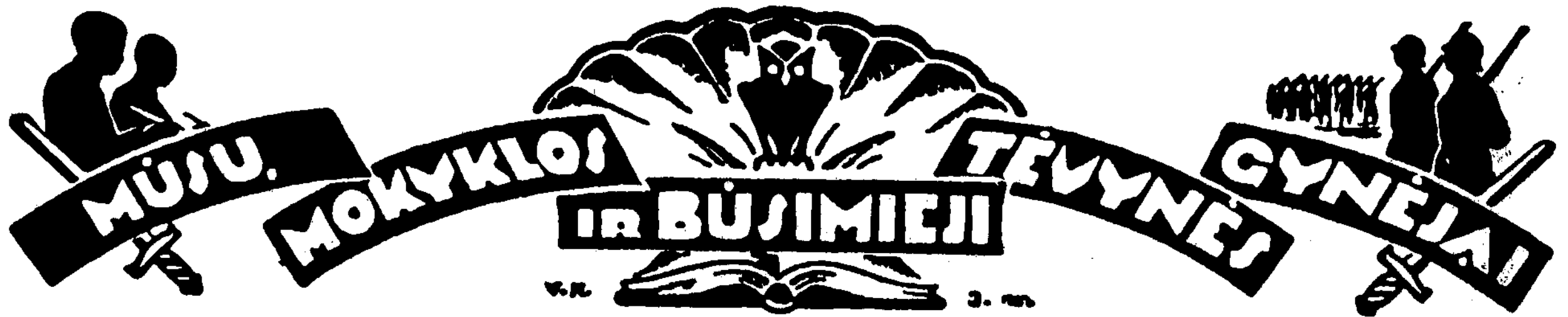
Dėl Vl. J-kio siūlymo, kad žaidimai yra tokia mankšta, kuri reikalauja ir atitinkamos aprangos, gal sutikčiau, jei tai būtų įmanoma. Jeigu neįmanoma, tai pakanka ir to, ką turime. Batų sunkumo ir autų šiltumo bijoti neapsimoka. Čia kalbama apie bendrą visų karių kūno mankštos reikalą, todėl apranga skystis netenka. Kitas reikalas, kada svarstomas atskiros karių sportininkų ar gimnastų grupės parengimas sporto šventėms ar dalinių instruktorių.

Manau, kad ne vis tiek ar kadrinis duos „bėgte“ būriui, skyriui 1 km ar 3, arba vykdys mankštą karšty nenusirengus, bėgs grindiniu, o ne pieva ar aikšte, kreips dėmesio į kareivių nuovargį, o nekamuos iki nusilpimo. Tai kadrinis turi žinoti, ir jį teisint jokių būdu negalima.

Norėjau pabrėžti tokias pastabas ir priekaištus dėl kadrinių gimnastikos pamokų vedimo. Jų galima dar daug priskaityti. Čia yra tik asmens apsileidimas, o ne reformos reikalas ir naujų metodų ieškojimas, kaip Vl. J-kis mano. Juk mums visiems turi rūpėti, kad gavę tinkamą elementą karo tarnybai, išaugintumėm jį atspariu ne tik karo mokslo žiniomis, bet ir fiziškai. Metų ar pusantrų metų darbu visko neatsieksim, bet už tai turim kareivių eilėse išugdyti pamėgimo jausmą ir kūno mankštos reikalingumo supratimą. Savo rašiny ir norėjau išjudinti šį nerangumą, kuris liečia kūno mankštą. Fiziškam darbui atlikti reikalinga minimali sąlyga — erdvė. Kiekviena dalis ją turi pavasarį, vasarą ir rudenį, tačiau išnaudoti nemoka. Jokių gudrybių čia nėra ir daug galvoti netenka, bet tik kas liečia kadrą, tai jis turi mankštos metu pergyventi visa tai ir kartu dalyvauti su kareiviais mankštoj. Tada supras kas per daug ir ko negalima.

Mano trumpas patyrimas ir dabartinė sporto ir mankštos praktika parodo, kad objektyviai spręsti galime tada, kai minėtame darbe patys dalyvaujame ir pajuntam jo reikšmę. Jaunesnieji turi kelti nenormalumus, nes jie kasdieniniam gyvenime su jais susitinka, o viršininkams reikia patiekti visa tai spręsti.

Maisinis

GRAŽIAI PAGERBĖ SAVO MOTINAS IR ATŠVENTĖ SKAUTŲ PATRONO ŠV. JURGIO ŠVENTĖ

Lietuvos skautai šiais metais pagerbė savo brangiąsias motutes ir atšventė savo patrono šv. Jurgio šventę gegužės mėn. 5 d. Ypatingai gražiai šventė Kauno vadijos - Skaučių, Aušros, Pilies ir Šančių tuntu — skautai ir skautės.

Po pamaldų skautės ir skautai su vėliavomis, orkestrui grojant, nužygiavo į karo policijos aikštę paradui. Tuntams susitvarkius, atvyko vyriausiasis skautininkas plk. vyr. sktn. J. Šaraukas, vyriausiojo skautų štabo narių lydimas. Pasisveikinęs su vienetais pasakė skautams-ėms kalbą. Palinkėjo mylėt savo gerąsias motutes, tarnaut tėvynei ir sekt savo patrono šv. Jurgio kilnų pavyzdį.

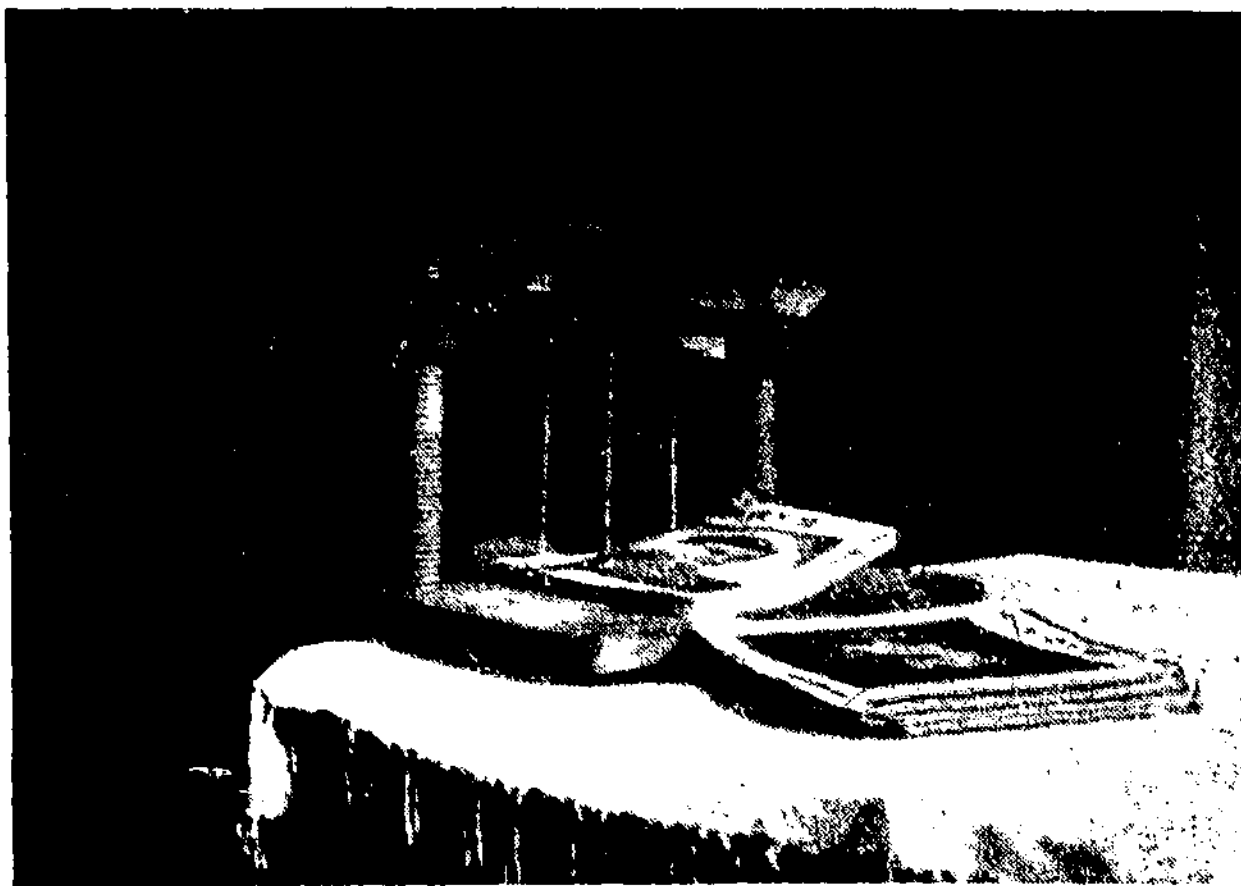
Netrukus atvyko ir visų Lietuvos skautų mylimas Šefas, Valstybės Prezidentas, Antanas Smetona. Skautams didžiuoju saliotu gerbiant, Šefas apėjo susirikiavusius tuntus ir juos pasveikino šūkiu budėk. Šefui ir aukštiesiems svečiams užėmus vietą tribūnoje, visi skautai ir skautės suskrido prie tribūnos išklausti Šefo žodžių.

Toliau buvo skaučių ir skautų pasirodymai. Skaučių tuntas parodė, kaip skautės teikia pirmąją pagalbą artimui įvairių nelaimių atveju. Aušros tuntas kombinuotos signalizacijos būdu perdavė sveikinimą Šefui. Šančių tuntas, labai gražiai pasiskirstęs darba, akim bematant aikštėje įrengė skautų stovyklą.

Po pasirodymo visi skautai ir skautės, parado maršui grojant, gražiai rikiuote pražygiavo pro tribūną, pagerbdami savo mylimą šefą Tautos Vadą Antaną Smetoną ir kitus aukštuosius svečius. Tribūnoje buvo kariuomenės vadas plk. Raštikis, II divizijos vadas gen. ltn. Čaplikas, gen. ltn. Popeliučka, Šefo pavaduotojas vyr. sktn. dr. J. Alekna ir kiti.

Švenčių proga LSS šefas už didelius nuopelnus Lietuvos skautijai apdovanojo svastikos ordinu: mokytoją J. Čėčienę, mokytoją S. Landsbergaitę, V. Oškiniene, gen. ltn. J. Čapliką, ats. plk. P. Budrevičių, plk. P. Genį, apskr. virš. V. Valonsevičių, tunt. P. Baranauską, vicedirekt. J. Kutrą ir insp. V. Daniliauską.

Taip pat daug skautų vadų šefas pakėlė į aukštesnius skautininkų laipsnius: į vyresniojo skautininko — sktn. K. Palčiauską ir sktn. K. Grigaitį; į skautininko — paskautininkius H. Lukoševičių, R. Stankūną, O. Roznikienę, J. Andrejauską, I. Jonaitienę, L. Manumaitę, A. Škerį, S. Stanikūnaitę, L. Giršaitę ir J. Namajūną; į pa-

Rūpestingas Kario skaitytojas. Visų metų Kari įsirišęs, turės gražią ir įdomią knygą

Vingrio foto

skautininkio — D. Januškytę, V. Žigą, E. Balčiūnaitę, K. Indreiką, E. Švedą, S. Jameikį, E. Bagdonienę, K. Gimbutytę, E. Jurgutytę, M. Kuršaitę, M. Plyčiuvaitytę, E. Ševelinskaitę, A. Žukaitę, P. Nedzinską, G. Butkevičiūtę, A. Svetlauską, P. Neniškį, L. Ikamiene, V. Matulionį, A. Akelaitytę, F. Švelnį, V. Didžbalį, E. Motiekaitę ir J. Milvydą. Dar daug skautų vadų ir skautų apdovanoti ordinu „Už nuopelnus“.

A. Žag.

SKAUTAI VYČIAI

SPARČIAI RENGIASI VYKTI Į ŠVEDIJĄ

Į šią vasarą rengiamą tarptautinę skautų vyčių stovyklą Švedijoje mūsų skautai vyčiai sparčiai rengiasi važiuoti. Didelė dalis parengiamųjų darbų jau atlikta. Pareiškusių norą važiuoti yra nemažas skaičius. Stovyklos štabas nuolat informuoja apie stovyklos tvarką ir darbus.

Per visus paradus, pamaldas ir bendrus susirinkimus stovykloje visi turės nešioti vyčių uniformą. Visi skautai vyčiai turi su savimi atsivežti savo asmenines priemones: tualetu dalykus, indus, apklotus ir t.t. Užsienių kontingentai bus sutikti Švedų atvykimo stotyje ar uoste skautininkų, kurie eis vadovų pareigas. Stovykloje veiks specialus bankas, kuriame bus galima supiniginti čekius, keisti valiutą, deponuoti pinigus ir t. t.

Stovyklos metu kiekvienai kilčiai bus surengta ekskursija garlaivių į Stockholmo salyną, be to, dviejų dienų iškyla. Išlaidos padengiamos stovykliniu mokesčiu. Stockholmo salynas yra viena iš didžiausių Švedijos grožybų. Jame yra daugiau kaip 10.000 salų.

Dalyviai raginami atsivežti kino ir šiaip foto aparatus. Stovyklos krautuveje galės gauti filmų. Be to, krautuve apsiims aiškinti ir spausdinti filmas.

Jūros skautai raginami atsivežti savo valtį. Prie pat stovyklos kranto yra gerų inkarviečių.

Stovyklavietė teikia puikių maudymosi galimų: yra ir smėlėtų pliažų ir į gilų vandenį nusileidžiančių vandens veikimo lygiai nugalintų uolų. Krante bus pastatyta sargų su irklinėmis valtimis ir gyvybei gelbėjimui prietaisais. Sargų įsakymų reikės griežtai laikytis. Patariama naudotis maudymosi draugo sistema.

Bus stovyklinė ligoninė su gydytojais ir pirmosios pagalbos punktu. Rimtai susirgę bus gabenami į Stockholmą lenktyninėmis valtimis ir greitosios pagalbos lėktuvais.

Kiltys raginamos atsivežti muzikaliųjų instrumentų.

Stovykla bus padalyta į tris pastovykles. Kiekviena pastovyklė turės savo viršininką, biurą, pirmosios pagalbos punktą, vertėjų tarnybą ir t.t.

Rytmetines pamaldas įvairioms grupėms organizuos stovyklos kapelionai. Sekmadienį, rugpiūčio 4 d., bus atlaikytos pamaldos įvairiomis kalbomis įvairių tikėjimų nariams. Švedams atlaikys pamaldas Strenguāso vyskupas.

Norima surengti tarptautinės skautų literatūros, ypač skautų vyčių, parodą. Pirmiausia norima gauti „Skautybės berniukams“ ir „Sėkmingą vyčiavimą“, kad galėtų suvokti į kiek kalbų tos dvi knygos išverstos. Be to, norima gauti skautų ir vyčių žurnalų.

Stovykla turės savo nuosavą paštą. Taip pat turės savo spaudos komisarą, kuris informuos švedų ir užsienių spaudą.

Bus du bendri stovyklos laužai. Kitais vakarais stovyklos laužai bus atskirose skiltyse ir kontingentuose.

Stovyklos mokestis — 190 litų. Į tai įeina nuvažiavimas iš Lietuvos į stovyklą ir grįžimas, maisto produktai, kuras, šiaudai čiuziniams, iškylos, viena ekskursija po Stockholmo salyną, dviejų dienų viešėjimas Stockholme su valgiu ir kambariais ir t. t.

Dar numatyta 10 įvairių turistinių kelionių po Švediją. Kelionės truks kelias dienas, ir brangiausioji atsis 40 šved. kronų.

Agri

IVAIRINKIM MŪSŲ SKYRIŲ

Prieš kelis metus buvo įvestas „Kary“ moksleivių mėgiamas skyrelis „Mūsų mokyklos ir būsimieji tėvynės gynėjai“. „Kari“, o ypatingai šį skyrelį, moksleiviai visuomet didžiausiu pasigėrėjimu skaito. Mes, beskaitydami karišką spaudą, susigyvenam su kariška dvasia, pasidarom drausmingesni, mandagesni. Taip pat susipažįstam su kariškais terminais ir žodžiais. Daug ką sužinom, daug ką išmokstam. Tikrai jaučiamės išsimokslinę, labiau gyvenimui pasirengę.

Šis skyrelis, atvirai sakant, moksleivių gyvenimo veidrodys! Tačiau, draugai moksleiviai, pažvelkime į šį skyrelį, pažūrėkime, kaip atrodo kariškojo moksleivių skyriaus puslapis. Prisipažinkime, kad pastebėjome skyriuje monotoniškumą, sustingimą. Kas kaltas? Laikraščio redakcija ar jos bendradarbiai? Mes papratę visas blogybes primesti kitiems, nepagalvoję, kad esame patys kalti. Turim patys praturtinti kariškąjį skyrių, užpildyti jį vertingais kariškojo pobūdžio rašinėliais. Argi gali trūkti moksleiviams jaunuoliškos energijos, aktyvumo. Todėl mūsų pareiga visados rūpintis, kad šis skyrelis augtų, bujotų, tobulėtų. **St. Povilaitis**

KANADOS TAURĖS TURNYRAI

Kanados taurės turnyrai tarp gimnazijų apygardos nugalėtojui išaiškinti įvyksta (apygardų buveinėse): 1. Panevėžio apygardoje gegužės m. 11—12 d. 2. Ukmergės apygardoje gegužės m. 18 d. 3. Klaipėdos apygardoje gegužės mėn. 18 d. 4. Šiaulių apygardoje gegužės mėn. 19 d. 5. Marijampolės apygardoje gegužės mėn. 19 d. 6. Kauno apygardoje gegužės mėn. 27 d.

K. K. Rūmų direktorius turnyrų laiką patvirtino ir apygardų nugalėtojams paskyrė finalines rungtynes Kaune birželio mėn. 14—15 d. d. visos Lietuvos nugalėtojui išaiškinti. Visos gimnazijos apygardų pirmenybėms smarkiai rengiasi.

LAIŠKĄ GAVO PO 19 METŲ

Did. karo metu, 1916 m. pavasarį, maršalo Pilsudskio legionai buvo užėmę poziciją prieš rusus Kostiuchnovkos rajone Galicijoje (dabar Lenkijos ribose). Tais laikais lenkų legionai kariavo austro-vengrų kariuomenėje. Karių gyvenimas apkasuose buvo sunkus, rusų artilerija išplėšdavo iš legionų eilių nemaža aukų. Vienas iš legiono karininkų, poručikas Grabowski's, 1916. IV. 12 d., nujausdamas, kad su juo gali irgi atsitikti nelaimė, parašė atvirlaiškį savo tėvams, užrašė savo dvaro adresą, įdėjo laišką į butelį ir išmetė iš apkasų į vielų kliūtis.

Praėjo 19 metų. Vieną gražią dieną III korpo apygardos viršininkas gen. št. plk. Grabowski's gavo savo ranka rašytą 1916 m. atviruką, įdėtą su kitu laišku į voką. Pasirodo, kad butelis su atviruku išgulėjo 19 metų aukštoje žolėje, kuri išaugo tarp buvusių rusų ir austrų apkasų. Ir tik neseniai Kostiuchnovkos mokyklos vaikai surado butelį, rado atviruką ir patys parašė laišką Grabowski'ui. „O gal būt tamsta jau nebegyvas? — rašo vaikučiai — mes kasmet einame į karių kapus pasimelsti už nukautuosius. Prašome mums atsakyti, jei tamsta gyvas. Bučiuojam tamstą visi“. Tas laiškas rodo didelį vaikų prisirišimą prie kariuomenės.

„Polska Zbrojna“, dėdama šį pranešimą, pažymi, kad pulkininkas tuojau atsakė į vaikų laišką. Iš savo pusės laikraštis iškėlė sumanymą, kad dalyvavę kautynėse ties Kostiuchnowka legionų pulkų kariai įsteigtų šio kaimo pradžios mokykloje stipendiją gabiausiajam mokiniui.

POŽEMIO LIGONINĖ

Pasyvios priešlėktuvinės apsaugos planas, parengtas Prahos miestui apsaugoti nuo pavojaus iš lėktuvų, numato po žeme pastatyti ligoninę su keliais šimtais lovų.

Prahos miesto savivaldybė dabar rengia šios ligoninės projektą. Tai bus pirmoji požeminė ligoninė pasauly. Greičiausia, kad ji bus statoma Prahos apylinkės kalnuose.

MOTOCIKLISTŲ DALYS

„Bulletin Belge des Sciences Militaires“ žurnalas rašo, kad Vokietijos kariuomenėje pėstininkų divizijų auto transporto divizionas virto kautynių dalimi. Šiuose divizionuose laikomos motociklistų kuopos.

Bendrai, motociklas plačiai vartojamas vokiečių kariuomenėje todėl, kad krašte yra didelė motociklų atsarga, nes vokiečiai daug vartoja motociklų. Be to, motociklas laikomas gerų savybių karo mašina. Teoriškai motociklas naudojamas dar platesniu mastu. Taktikos uždaviniuose (pavyzdžiuose) kartais kalbama apie motociklistų batalionų veiksmus.

Motociklistų kuopa turi štabą, 3 lengvųjų kulkosvaidžių būrius ir 1 sunkiųjų kulkosvaidžių būrį. Kiekvienas lengvųjų kulkosvaidžių būrys susideda iš ryšių grandies, 3 skyrių po 12 karių ir 18 motociklų. Būriui vadovauja leitenantas.

Skyriaus sudėtis: skyrininkas, 5 šauliai-žvalgai, 3 kulkosvaidininkai ir 3 šoferiai. Skyrius turi 2 paprastus motociklus ir 3 motociklus su vežimėliais. Žygio voroje motociklai statomi šia tvarka: 1-as paprastas motociklas — skyrininkas, 2-as paprastas motociklas — 2 šauliai, 1-as motociklas su vežimėliu — šoferis ir 2 kulkosvaidininkai, 2-as motociklas su vežimėliu — šoferis, šaulys ir kulkosvaidininkas, 3-as motociklas su vežimėliu — šoferis ir 2 šauliai.

Sunkiųjų kulkosvaidžių būryje 1 karininkas ir 25 kareiviai, 8 motociklai su vežimėliais ir priekabais, 2 paprasti motociklai.

Motociklistų kuopa iš viso turi 5 karininkus ir 150 puskarininkų bei eilinių, 60 motociklų, 4 lengvus automobilius, 6 sunkvežimius, 2 ryšių automobilius ir 1 radiostotį (automobilių).

NAUJAS KARO BAUDŽIAMOSIOS TEISĖS ĮSTATYMAS

Tiek Lietuvoje, tiek kitose Baltijos valstybėse (išskyrus Suomiją) iki šiol veikia buv. Rusijos imperijos karo baudžiamasis statutas su kai kuriais pakeitimais.

Estijoje nuo š. m. vasario 1 d. pradėjo veikti nauji baudžiamosios teisės įstatymai. Dėl to pasikeitė ir tam tikro karo baudžiamosios teisės įstatymai.

Naujas įstatymas numato bausmes: mirtį, sunkiųjų darbų kalėjimą, kalėjimą, kar. kalėjimą, daboklę ir drausmės bausmes. Panaikinta tvirtovė ir pašalinimas iš tarnybos — karininkams, drausmės kuopa ir ilgalaikis sustiprintas areštas — kareiviams.

Kaip pabaudos pakaita karininkams, karo valdininkams ir puskarininkams, numatomas pašalinimas iš tarnybos ir pažeminimas į eilinius. Pav., nuteistas kalėti iki 6 mėn. karo kalėjime karininkas gali būti pažemintas į eilinius.

Teismas gali sumažinti bausmę. Teismas gali nubausti, susiaurinant nubaustojo teises. Įstatyme numatyti ir nusizengimai aviacijos tarnyboj: lėktuvo priežiūra, vairavimas ir t.t. Už vagystes bausmės žymiai padidintos, nuteistojo kario — vagies teisės susiaurinamos.

Pulko teismo sprendimas įsigali, jei per savaitę nebuvo apskūstas, pulko vado netvirtinamas. Mažas pabaudas negalima apskūsti (pav., areštą daboklėje iki 2 savaičių liktiniams puskarininkams ir iki 2 mėn. kareiviams).

VIENA KARIUOMENĖ — VIENAS MUNDURAS

Lenkų „Przegląd Piechoty“ (Pėstininkų Apžvalga) pareiškia, kad ateities kare įgudę šauliai naikins visus taikinius, kurie kautynių lauke bent kiek skirsis iš kitų eilinių kovotojų. Pirmiausia būtų viršininkai, nes jų uniforma skirtinga. Laikraščio manymu, kare visi uniformos skirtumai nepateisinami. Visų ginklų rūšių kareiviai turės nešioti bendrą ir visiems vienodą uniformą. Tai liečia ir karininkus. Be to, karininkai apsiginkluos dar šautuvu ir kuprine, žemėlapius nešios duonmaišyje. Tokiomis sąlygomis pertvarkius uniformą viršininkai jau nebesiskirs iš eilinių kovotojų ir nebedarys patogių taikinių prieš šauliams.

PRIVERSTINAS KARINIS PARENGIMAS

Buv. Prancūzijos karo tarybos vicepirmininkas, gen. Weygand'as, įdėdamas „Excelsiore“ dienraštyje straipsnyje pasisakęs už įvedimą priverstino karinio jaunimo parengimo Prancūzijoje. Generolas Weygand'as nurodo, kad atėję į kariuomenę naujokai dažnai visiškai neparengti fiziškai. Parengimas turi būti tinkamiau sutvarkytas, ypač turint galvoje palyginus trumpą tikrosios tarnybos kariuomenėje laiką.

PRAILGINTAS TARNYBOS TERMINAS

Dėl prailginimo karo tarnybos prancūzų žemyno kariuomenėje, pakeistas tikrosios tarnybos terminas ir jūrų laivynė. Seniau reikėjo tarnauti 24 mėn., dabar jau 30 mėn.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

APDOVANOJO UŽ DRĄSŲ ŽYGI

Jaun. pusk. Vladas Mikaliūnas

Balandžio 30 d. divizijos vadas, pasakęs gražią kalbą, įteikė 1 p. pulko 6 kuopos jaun. pusk. Vladui Mikaliūnui Vytauto Didžiojo ordino 3 laipsnio medalį su kardais ir kartinę piniginę dovaną už drąsą ir sumanumą kovoje su žmogžudžiu, kuris buvo išbėgęs iš Ukmergės kalėjimo (žiūr. š. m. „Kario“ Nr. 10 pusl. 242).

J. ltn. Urbutis

BAIGĖ ARKLIŲ KAUSTYTOJŲ KURSUS

Balandžio 30 d. karo veterinarijos valdybos arklių kaustymo mokykla parengė ir išleido VIII žemės ūkio rūmų arklių kaustytojų laidą. Į šiuos kursus buvo susirinkę iš įvairių Lietuvos vietų 29 civiliai kalviai. Kursų baigimo rezultatai šitokie: 3 baigė labai gerai, 10 — gerai, 13 — patenkinamai ir 3 — nepatenkinamai, t. y. visai nebaigė.

Šie kursai truko lygiai du mėnesiu. Per tą laiką kiekvienas kursų lankytojas gavo iš žemės ūkio rūmų po 80 lt. pašalpos, o baigus kursus — po vieną komplektą specialių arkliams kaustyti įrankių. Be to, trys, kaip labai gerai baigę, už gerą kaustymą buvo apdovanoti laikrodžiais, būtent: 1) Ukmergės apskr., Širvintų kalvis Balys Dambrauskas gavo sidabrinį laikrodį, 2) Vilkaviškio aps., Pilviškių v., Antanavo k. kalv. Pranas Narijauskas — nikelinį ir 3) Ukmergės aps., Taujėnų v., Laviškių k. kalv. Juozas Unguryš gavo juodą laikrodį.

Pažymėtina, kad šios laidos kursų lankytojai, atlikdami kalvėje praktikos darbus, vietinių kariuomenės dalių arkliams pakalė 2175 pasagas, iš kurių 1200 št. patys pagamino.

Visi kalviai, kurie baigė kursus, gavo pažymėjimus ir, igiję arklių kaustytojo vardą, tą pačią dieną išvažinėjo į savo namus.

V. A. Va

HUSARAI TVARKO SAVO RAJONĄ

Veik visi gerai atsimena, kaip atrodė husarų rajonas. Iš tikrųjų, tai buvo kažin koks takas, kuriuo visokie praejūnai droždavo iš Radvilėnų gatvės į Višinskio gatvę. Šiandien jau kitaip. Puiki masyvi geležinė tvora puošia husarų rajoną!

Nespėjo apsitverti, kaip prieš akis vėl daug rūpesčių: jojimo takas, medžių sodinimas, rajono lyginimas, senų pastatų griovimas ir t.t.

Pirmiausia, kas krinta į akis, tai milžiniška alėja — takas, kuris eina aplink visą didžiulį 17 ha rajoną. Tai bent alėja, vargu ar atsiras dar tokia kita visoje Lietuvoje. Tačiau ši alėja skirta ne kokioms nors tuščioms pramogoms bei pasivaikščiojimams, bet rimtam produktingam darbui. Šioje alėjoje — jojimo take bus mankštinama, lavinama žirgeliai ir jų šeimininkai — husarai.

Pulko vadas visą taką padalijo į keturias alėjas, kurioms davė pavadinimus, artimus ir brangius kiekvieno husaro širdžiai, būtent: Jonušo Radvilos, kaip pulko šefo, Klaipėdos, Vilniaus ir Kauno. Takas jau įgavo simbolines reikšmes: nuolat lavintis, tobulėti ir budėti tėvynės sarvyboje.

Džiaugiasi širdis matant husarėlių linksmus veidus, kai į jų sutartinę: „viens, du, trys“, krinta senos nebereikalingos lūšnos ir seni medžiai milžinai.

Taip, gal jums atrodys kiek ir juokinga, bet nenusteikit, kai pasakysiu, kad husarą tai jau tikrai Žaliojo kalno vaikai myli visa širdimi. Ir štai, gerokas vaikų būrys ateina husarams į talką. Bematant medžių šakos, šakelės, linksmam klegesiu pritariant, buvo rūpestingai surinktos, sutvarkytos. Kaip kiekvienoje kariuomenės dalyje, lygiai ir husarus būna naujokų „krikštas“. Viena gražią dieną naujokai lieka nebe naujokais, bet jaunais husarais. Po „krikšto“ jauni husarai jaučiasi lyg devintame danguje, vaikščiodami nejaučia žemės.

Medžių sodinimo šventės dieną kiekvienu husarų grandis (4 žmonės) rūpestingai pasodino po vieną meduką, o pulko vadas — Jonušo Radvilos medį.

J. ltn. Cininas

Medžių sodinimas husarų pulke. Pulko vadas sodina Jonušo Radvilos medį

Ripskio foto

MIRĖ

Gegužės mėn. 1 d. Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninėje plaučių uždegimu ir greituoju tuberkuliozu mirė 6 pėst. P. K. Margio pulko grandinis Steponas Deutčius, kilęs iš Kretingos apskr., Palangos m. Velionis palaidotas Klaipėdos miesto kapinėse (katalikų sklype).

SPAUDA IR RADIO MARGIEČIŲ ŠEIMOJ

Spauda. 6 pėst. pulko kariai mėgsta spaudą. Daug skaito. Žinoma, pasitaiko vienas kitas ir „Molio Motiejus“, bet retai. Iš periodinės spaudos pulke labiausiai mėgiamas „Karys“, kurio ir ateina čia apie 100 egz. Bet kiek per pulką išrašyta „Kario“ už kareivinių sienų, egzemplioriais jų daugumo nenurodysiu. Jau anksčiau buvo rašyta, kad daug mūsų pulko kareivių išrašė namiškiams „Kari“. Pastebėta, kad dar ne vienas, kuris dėl lėšų stokos, ar dėl kitų aplinkybių negalėjo išrašyti jo savo tėveliams ar pažįstamiems, tai dabar renka perskaitytus atliekamus „Kario“ numerius ir siunčia juos namiškiams, kaip brangiausias dovanas iš pulko, iš kariuomenės gyvenimo. Tai, iš tikrųjų, girtinas ir sektinas pavyzdys, tai gražus dalykas. Juk kiekvienai šeimai, kurios narys tarnauja kariuomenėje, labai įdomu žinoti apie karių gyvenimą.

Radio. Pulko vadovybės rūpesčiu, pulke įtaisytas moderniškas radio aparatas. Visų dalinių klasėse įvesti radio garsiakalbiai, o daliniuose paskirta po vieną kareivį, kurie garsiakalbius prižiūri ir už juos atsako. Prie aparato, kuris yra švietimo vadovo raštinėje, paskirtas asmuo, kuris reguliuoja nustatytomis atliekamo laiko valandomis radio programą, duodamas ką nors įdomesnio kareiviams. Toks sutvarkymas labai girtinas, naudingas ir sveikas tiek kuopoms, tiek ir pačiam aparatui.

Kareiviai radio programa labai patenkinti ir nebūna tos atliekamos valandėlės, kad didesnis ar mažesnis karių būrys neužimtų klasės ir nesiklausytų paskaitų ir muzikos.

Eil. Myk. Zablockas

VYTAUTININKAI GRAŽINA RAJONĄ

Kaip ir kiekvieną pavasarį, taip ir šiemet, atšilus orui, vytautininkai gražina kuopos rajoną. Pirmučiausia apžiūrima ar šalčiai nepakenkė rožėms, kurios tuojau sutvarkomos. Apkarpoma sodnelio gyvatvorė ir apžiūrima įvairūs medeliai. Šiais metais ypatingai pagražintas kuopos rajonas. Iš abiejų kelio pusių nuo kuopos štabo iki kareivinių pasodinta liepų alėja. Liepos atvežtos net iš Trakų apskr. Pasikliausiai jau pradėta sodinti jurginai ir kitokios gėlės.

G.

Vytautininkai irgi gražina medeliais savo apylinkę

Grigoro foto

5 PĖST. D.L.K. KĖSTUČIO PULKO RAJONAS

Kęstutinininkai turi ar tik ne vieną gražiausių karo buveinių Lietuvoje.

Tuojaus už kareivinių cementiniais laiptais užkopi į šlaito viršų, iš kurio matyti gražiausias reginys: visas pulko rajonas pasirodo kaip ant delno. Kareivinės pastatytos netoli Nemuno. Visas pulkas sukongcentruotas beveik kvadratu: centre yra didelė aikštė, o aplink ją kareivinės bei karininkų fligeliai ir kiti reikalingi pulko pastatai. Žvilgtėjęs į platesnį akiratį, kaip ant delno matai: A. Panemunę, Dr. Basanavičiaus parką — pušyną, platųjį Nemuną, A. Panemunės tiltą per Nemuną, Aukštuosius ir Žemuosius Šančius, ažuolyną, Napoleono kalną, Aukštąją Fredą, Pažaislio vienuolyno bokštą, radio stoties stulpus, Kauną bei jo bokštus.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas 1922 m. birželio 20 d. įžygiavo į A. Panemunės kareivinių rajoną, kaip į nuolatinę savo būstinę. Nors vieta, gamtos atžvilgiu, graži ir patogi, bet ją pritaikyti ir dar labiau pagražinti reikalauja žmogaus rankų ir didelio darbo.

Pulko vadovybė tai įvertino, nes labai dažnai anksti rytą, dieną ar vakare matyti sustoję automobiliai, iš kurių išlipa žmonės ir gėrisi reginiu. Kariai ėmėsi darbo gražinti rajoną. Pirmiausia palaiptams buvo naikinami seni, dauguma išpuvusiais viduriais, topoliai, o į jų vietą sodinami jauni dekoratyviniai medeliai: liepos, kaštanai, klevai, uosiai ir t.t. tvarkingai sodinant alėjomis. Prie karininkų fligelių yra vaisinių medelių sodnai. Pačiam šlaite sudarytos alėjos ir apsodintos dekorat. medžiais, o įkopti į šlaito viršų padaryta pora cementinių laiptų.

Šį pavasarį pulko rajono pagražinimo komisija griebėsi darbo ir yra užsimojusi visiškai baigti pulko rajono alėjų tvarkymą bei jų apsodinimą dekoratyviniais medeliais.

Didžiausį sunkumą sudaro medelių gavimas. Pirmiausia sunku gauti, o kur galima gauti, tai neįkandama kaina. Buvo kreiptasi į Kauno miesto sodinink. medelyną, iš kur gautas atsakymas, kad yra medelių ir kainos šios: klevų 1 št. — 5 lt., topolių piramid. — 3 lt., akacijų baltųjų — 3 lt., skirpstų — 5 lt., karpinus — 5 lt., kaštanų — 6 lt., uosio svyrančio — 10 lt. Liepaičių visai nėra. Pulko rajone, darant alėjas, reikalinga į vieną alėją nuo 100 iki 200 medelių. Apsodinti visas alėjas bei šlaitą reikalinga per 1000 medelių. Negalima nutylėti ir piktos valios žmonių darbų. Dažnai pasitaiko, kad augantį medelį nulaužia ir vietoje numeta, ar net su visomis šaknimis išrauna.

Pulko rajono pagražinimo komisija savo plane buvo numaciusi pastatyti pulko šefui, D. L. K. Kęstučiui, paminklą. Šį sumanymą patiekė pulko karininkų susirinkimui. Nutarta minimam reikalui sudaryti specialų fondą, apsidendant nuo gaunamos mėnesinės algos po 1%. Sudarytas fondas ir pinigai išskaičiuojami iš algų. Per mėnesį susidaro iki 270—280 litų. Kpt. Šimulynas šiam fondui paaukojo 100 litų, kaip kartinę auką.

L. L. Lynas

BEŽYGIUODAMI VIENUOLYNĄ PAMATĖME

Balandžio 26 d. 5 p. kariai atliko 25 km žygį. Žygio kryptis: Šančiai — VI fortas — Pažaislis. Per Pažaislio miestelį mus pasivijo ir pralenkė šarvuotų tankečių būrys ir keli sunkvežimiai. Senutės moterys apsiverkė, žiūrėdamos į mūsų eiles, gal pamanė, kad jau traukiame į karą.

Po pietų vienuolyno vadovybė leido apžiūrėti koplyčią ir kitas vienuolyno būstines.

G. J. N.

UOLIAI PERKAM VIDAUS PASKOLOS LAKŠTUS

Balandžio mėn. 4 atsk. pėst. kuopa nupirko vidaus paskolos lakštų už 2.900 litų. Daugumas iš likt. puskarininkų yra pasiryžę paskolos lakštų dar pirkti iš savo sutaupyty pinigų. Sako, girdi, gerai žinau, kad ten padėti pinigai sugrįš su gerais procentais ir be to, jausiuos atlikęs savo pareigą, t. y. paremsių savo valstybę.

San. pusk. M. Grinius

IŠLEIDOME NAUJOKUS

Sudargas. Gegužės 1 d. apylinkė išleido į kariuomenę priimtus pernai rudenį naujokus. Daugumas iš jų buvo šauliai ir jaunulietuviai, todėl tų organizacijų nariai, išleisdami draugus, atsisveikinimui pasakė daug nuoširdžių linkėjimų karo tarnyboje, kad parsineštas iš kariuomenės žinias galėtų panaudoti ir organizaciniam veikimui.

Išvykstantieji nusifotografavo, kad, pasak jų, grįžę iš kariuomenės galėtų pastebėti kiek subrendo ten bebūdami.

Taip pat išėjo iš apylinkės ir keletas savanorių, kuriems šaukiamieji metai dar nesukako.

Girtavimų jokių nebuvo

b.

8-o p. pulko ugniagesių komanda
Bukelio foto

**ŠVENČIANT 8 p. K. K. VAIDOTO PULKO
UGNIAGESIŲ KOMANDOS DEŠIMTMETĮ**

8 pėst. K. K. Vaidoto pulko 15 metų sukakčiai paminėti leidinio leidėjai kažkodėl pamiršo tarp kitko paminėti ir pulko ugniagesius. Todėl, švenčiant pulko ugniagesių

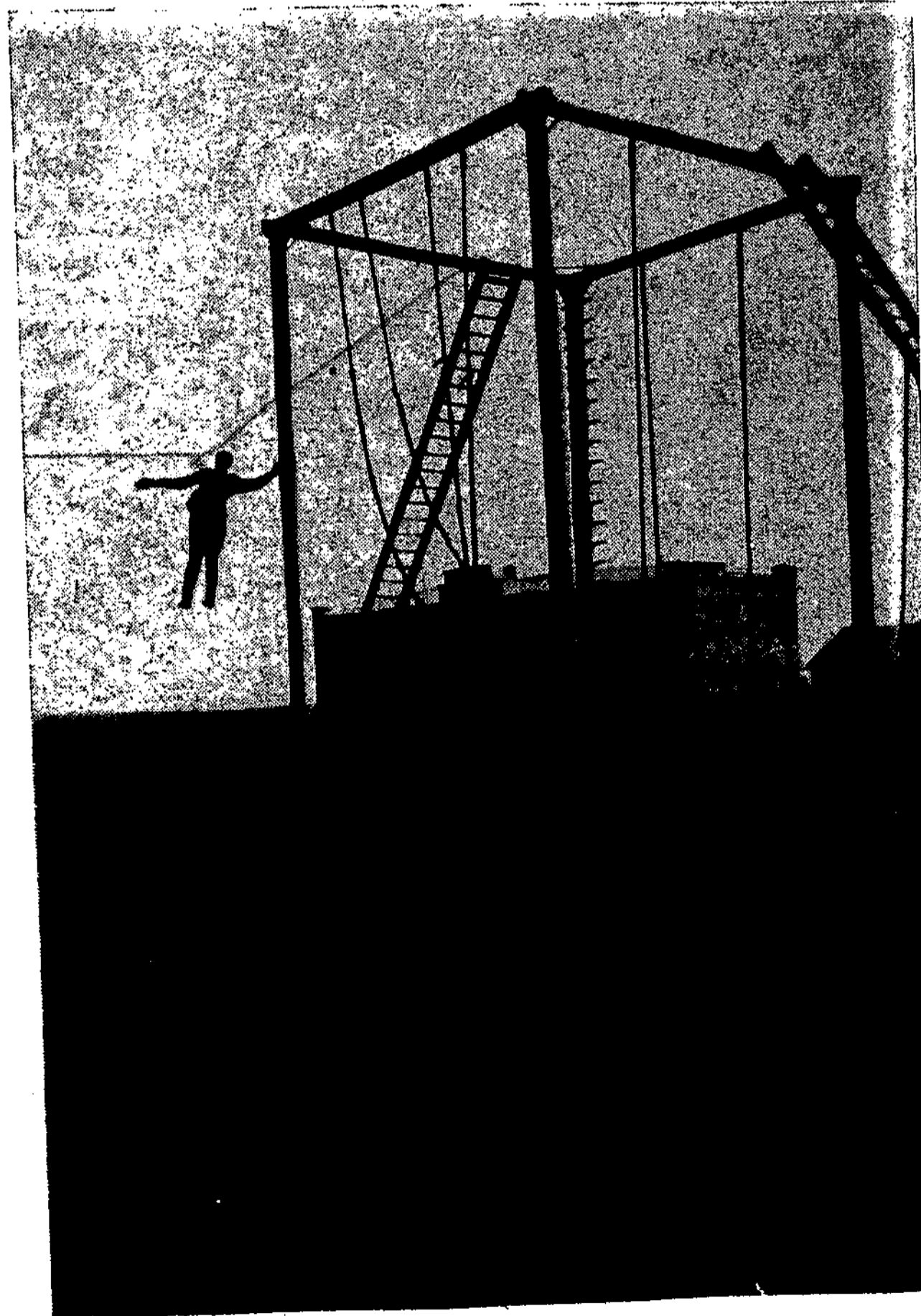
komandos dešimtmetį, norisi nors trumpai supažindinti skaitytojus su komanda, jos atsiradimu ir plėtimusi.

Pulko vadovybė, turėdama galvoj didelę gaisrų žalą valdžios ir visuomenės turtui, 1924 m. pabaigoj jau pradėjo rūpintis priešgaisrine apsauga. 1925 m. pulkas pradžia gavo vieną rankinį siurbli, keletą statinių vandeniui ir kitų smulkesnių gaisrui gesinti įrankių. Mjr. Namajuška, su-

8-o p. p. ugniagesiai atlieka gelbėjimo pratimus iš kelių
augštų namo

Bukelio foto

8-o p. p. ugniagesiai pratinaši šokti iš augštų vietų

Bukelio foto

rinkęs drąsiausius, stiprius ir energingus mokomos kuopos mokinius, įsteigė pulko ugniagesių užuomazgą — būrį, kuriam jis pats ir vadovavo.

Nuo 1928 m. lapkričio 24 d. ugniagesių būrys buvo perorganizuotas į ugniagesių komandą, į kurią jau buvo įtraukiami kaip liktiniai, taip ir aktyviosios tarnybos visų kuopų kariai.

Pirmuoju komandos viršininku buvo paskirtas ltn. Garolis, padėjėju — viršila Brazinskas, kuris ir iki šiol dideliu atsidėjimu eina šias pareigas. Išvykus iš pulko ltn. Garoliui, komandos viršininku iki 1934 m. buvo ltn. Juodis. Dabar komandai vadovauja j. ltn. Sivickis. Komanda dabar apsirūpinusi gana gerais gesinimo įrankiais, mokymo programa išeinama plačiai teoretškai ir praktškai, atliekami įvairūs gelbėjimo bandymai iš aukštų ir pavojingų vietų. Paskiausiai yra taip gerai organizuoti, kad, reikiant, kiekvienu momentu gali išvykti.

Per 1925—1935 metus pulko ugniagesių komanda yra apmokiusi ir išleidusi į atsargą apie 400 karių ugniagesių, iš kurių dabar daugelis dirba civilinėse bei šaulių ugniagesių komandose.

Per savo dešimtmetį pulko ugniagesiai dalyvavo 32 gaisruose, išvykdami į gaisrovietes ir toliau nustatytos ribos. 1934 m. pasiekė net Bridų kaimą (t. y. 9 km už Šiaulių), kur išgelbėjo ūkininko Klupšos ūkį ir už tai komanda gavo dalies vado pagyrimą. Be to, ugniagesiai yra dalyvavę žmonių ir jų turto gelbėjime potvynio bei liūčių metu.

Už nuopelnus ugniagesybai apdovanoti „Artimui Pagalbon“ medaliais: ltn. Juodis, virš. Brazinskas ir virš. Keblys.

8-o p. p. ugniagesiai mankština priė gimnastikos įrankių Bukelio foto

Reikia pabrėžti, kad šiandien visi tie, kurių turtas buvo gelbėjamas, ir kuriems buvo progos matyti pulko karių ugniagesių darbą ir pasiryžimą, su didele pagarba žiūri į juos ir į tuos, kurie padėjo kertinį akmenį įsteigti kariuomenės dalyse ugniagesių komandas.

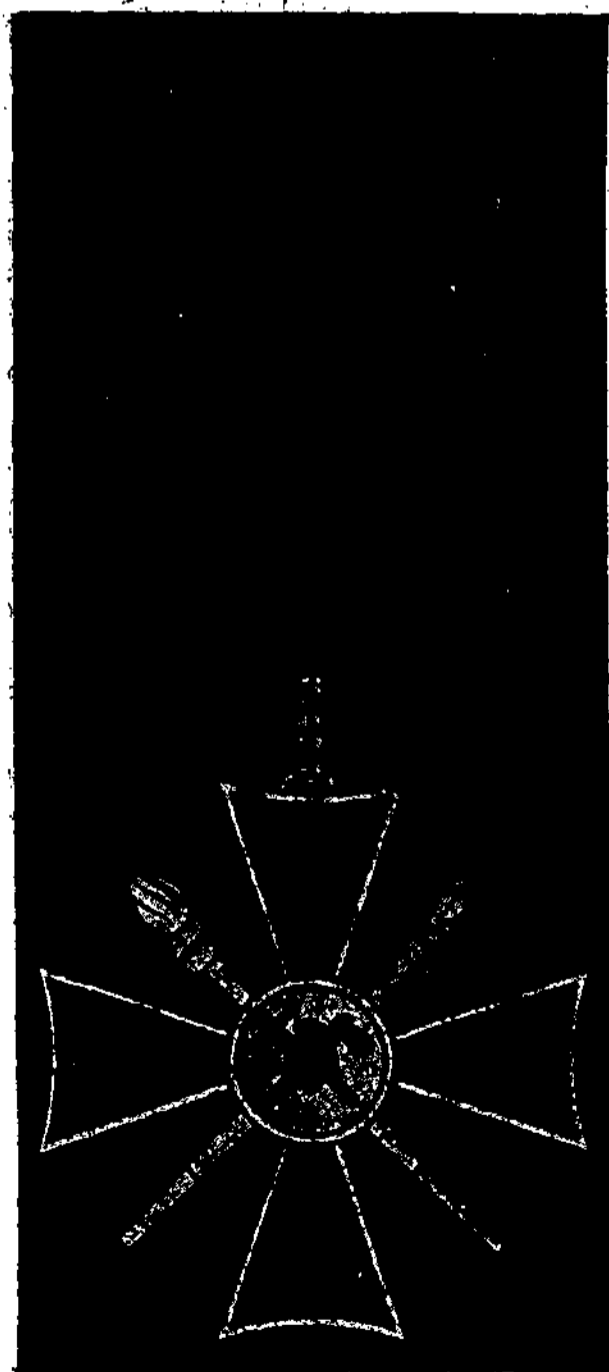
Ptr. Bukelis

Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos garbės ženklai

Juos leista nešioti prie kariškos uniformos Įsak. Kar. š. m. Nr. 25. Ugniagesių kryžių (1 pav.) gauna ugniagesiai, išgelbėję žmogaus gyvybę. Artimui Pagalbon I l. ženklu (2 pav.) apdovanojama aukštoji kariuomenės vadovybė, II l. (3 pav.) dalių vadai ir ypatingai pasižymėję ugniagesių virši-

ninkai, III l., kuris nuo II l. tesiskiria tik spalva, — kiti karininkai ir komandų viršininkai, jų padėjėjai ir vachmistrai. Artimui Pagalbon medaliu (4 pav.) apdovanojami komandų vachmistrai, puskarininkai ir kareiviai. Šiomet kariuomenėje bus apdovanota: I l. ženklu — 1 karys, II l. — 2, III l. —

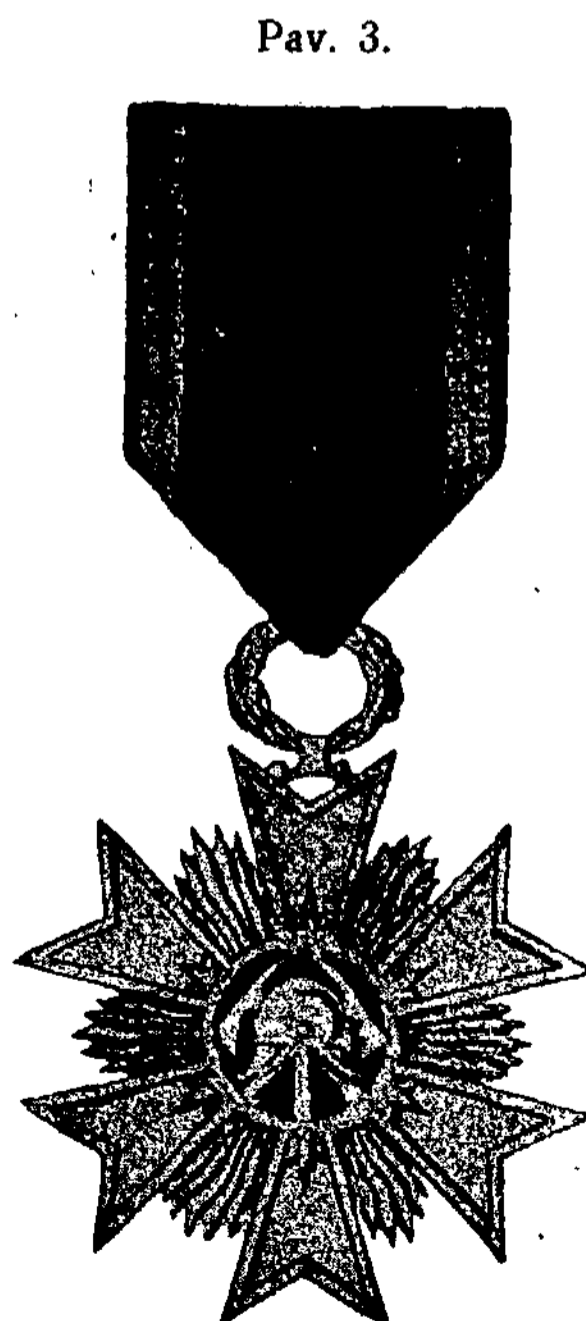
5, medaliu — 24 kariai. Apdovanojimas įvyks rudenį, ženklai bus įteikti per kariuomenės šventę lapkričio 23 d. Be to, išstarnavę ugniagesių eilėse X, XV ir daugiau metų gaus atitinkamus garbės ženklus, kurie segami prie krūtinės, kaip kariuomenės ugniagesių ženklai.

Pav. 1.

Pav. 2.

Pav. 3.

Pav. 4.

Remk ugniagesius

Lietuvos Ugniagesių Organizacijų Sąjunga

Sporto kronika

MEISTERIS VĖL MENKAI PASIRODĖ. MSK — TAURAS 0:0

Gegužės 4 d. futbolo meisteris turėjo antras pirmenybių rungtynes ir vėl su naujoku aukštojo lygoj, t. y. Tauru, kuris pereitų metų pabaigoj sukėlė daug netikėtumų pirmenybėse. Po meisterio pralaimėjimo prieš JSO buvo visaip komentuojama, kad: meisteris pralaimėjo atsitiktinai, jis dar nesusižaidęs, buvo nepilnos sudėties ir t.t. Dabargi, rodos, visi komentarai atkrinta ir lieka vienas — meisteris nėra nenugalimas ir turi silpną pusę. O toji silpnoji pusė — puolimas, kuris per 1,5 val. žaidimo laiką neįstengė įmušti nė vieno golo.

Žinoma, Tauras irgi bus stiprus priešas, kuris turi išsidirbęs savotišką stilių, ir, reikia pasakyti, vykusį prieš fiziniai stipresnias komandas, kokia ši kartą buvo MSK. Tauras savo apgalvotą, šaltą, žemą ir tikslų žaidimu išvargino ir sunervino kitaip žaidžiusius MSK žaidėjus, kurie, matydami savo klaidas, ėmė taisyti, tačiau tai nėra taip lengva pasisavinti ir tai nėra vienos dienos darbas. Pavoju skaičius prie Tauro vartų buvo didesnis, tačiau aiškios persvaros visoj aikštėj nebuvo.

Po dviejų pirmenybių rungtynių savaime peršasi tokia frazė: seniems futbolo vienietams reikia rimtai susirūpinti pirmenybėmis, nes atsitiktini jaunikių laimėjimai gali tapti tikrai užtarnautais ir nuolatiniais, kurie kaskart prie šitos tiesos artėja.

LFLS — KARO MOKYKLA 4:3 (3:1)

Gegužės 2 d. Karo Mokyklos futbolo komanda žaidė šiemet trečias rungtynes, ši kartą su LFLS. Pažvelgus į mokyklos sudėtį, matyti daug aktyvių pirmaeilių žaidėjų, tik vienas kitas mažiau matytas futbolo lauke. Tad ir nenuostabu, kad mokykla prieš tokį stiprų ir senos sudėties futbolo vienietą, kaip LFLS, garbingai atsilaukė ir nedaug tetrūko paveržti laimėjimą.

Pirmam puslaiky jau buvo trys prieš nulį LFLS naujai, bet kariūnai, kaip ir turi būti, nenusiminę kovojo toliau ir pagaliau kairysis kraštas įmuša golą. Antram puslaiky mokykla išnaudoja pendelį, kurį įmuša kariūnas Tallat-Kelpša, ir kariūnas Speičys, prasivedęs vienas pro gynimą, rezultata padaro visiškai gražų ir garbingą.

Turint galvoj, kad kariūnai tą dieną buvo išvaikščioję daug kelio bedirbdami topografijos darbus ir turėjo menką treniruotę bei neviesiems pritaikytus bucus, toks pralaimėjimas visai nežymus.

LGSF PAVASARIO TURNYRO KAUNO MEISTERIS LGSF — LFLS 2:0

Mėnesį užtrukęs turnyras Aukštosios Lygos Kauno komandų pavasario meisterio vardui įgyti gegužės mėn. 5 d. pasibaigė. Finale susitiko LFLS su LGSF Kariuomenės stadione. Žmonių per tūkstantį suplaukė į stadioną. Visi norėjo pamatyti tą įdomią kovą dėl meisterio vardo tarp dviejų senų komandų.

Pirmame puslaiky LFLS persvara, bet LGSF staigiais

prasiveržimais sudaro didelių pavojų prieš vartams. Pirmojo puslaikio rezultatas 1:0 LGSF naudai.

Antrojo puslaikio žaidimas dar karštesnis. Žaidimas daugiausia vidury aikštės, bet LGSF puolimas sugeba puikiai prasiveržti prie LFLS vartų. LFLS kiek galėdama stengiasi nors išlyginti rezultata. Žaidimas pasidaro kiek per šiurkštus.

LGSF rungtynes laimėjo patvaresnio ir energingesnio savo puolimo dėka. Tačiau, sprendžiant iš bendros rungtynių eigos, rezultatas galėjo būti ir kiek kitoks.

Brkāt.

KAUNAS — KLAIPĖDA

Vandens ir žiemos sportų s-ga pasiūlė Klaipėdos sporto apygardai liepos mėn. 28 d. surengti plaukiojimo rungtynes Kaunas — Klaipėda. Tokios rungtynės bus pirmosios, nes vandens sporte panašių rungtynių iki šiol nebuvo. Kauno plaukikams teks susidurti su rimtu priešu.

KARIAI NORI ĮTRAUKTI ŽEMAIČIUS Į RAITŪJŲ SPORTĄ

Kar. Sporto Draugijos 4 art. p. skyrius rengia birželio mėn. pradžioje raitųjų rungtynes. Iš pulko karių (karininkų ir puskarininkų) numatoma tuo tarpu 10 dalyvių su 15 arklių. Be to, pakviesta apylinkės šauliai dragūnai ir ši sportą mėgstas jaunimas. Šiomis rungtynėmis norima išplėsti raitųjų sportas tarp žemaitijos jaunimo, kaip anksčiau pulkas jį išplėtė Vilkaviškio apylinkėje, įtraukdamas į raitųjų sportą ir rungtynes daug apylinkės jaunuolių (vyrų ir moterų), kurie sėkmingai rungėsi ne tik pulko, bet ir visose Kauno rengiamose rungtynėse (konkūruose).

Reikia tikėtis, kad ir žemaitijos raitininkai gausiai dalyvaus su savo žemaitukais šiose rungtynėse, nes čia labai daug yra šaulių dragūnų, kuriems būtų pravartu patikrinti savo arklių miklumą ir patvarumą.

Raitininkams teks nugalėti įvairaus aukščio ir pločio keliolika kliūčių. O kareiviai pajavairins rungtynes gimnastika ant arklių ir linksmuoju sportu.

Benas Jablonskis

PAKVIETĖ MŪSŲ BOKSININKUS REVANŠUI

Gegužės mėn. 4—5 d. d. dalyvavę Kauno tarptautinėse rungtynėse Latvijos boksininkai ir smarkiai pralaimėję prieš mūsų boksininkus, grįždami į Latviją, pakvietė mūsų boksininkus revanšo rungtynėms į Rygą. Kiek teko patirti, mūsų atletikos s-ga sutiko ir mūsų boksininkai vyks šio mėnesio pabaigoje.

PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS PROPAGANDA

Panevėžys. XII šaulių rinktinės vado kpt. Petruškevičiaus pastangomis jau veik visą Panevėžio apskr. aplankytas su paskaitomis ir supažindinta visuomenė su cheminiu karu ir priešchemine apsauga.

Kiekviename didesniame miestelyje (Raguvoje, Naujamiestyje, Ramygaloje, Kupiškyje ir t.t.) buvo surengti trumpalaikiai priešcheminės apsaugos kursai, kur paskaitas laikė vietos mokytojai, gydytojai ir iš Panevėžio šaulių rinktinės buvo komandiruojamas atstovas.

Kartinės paskaitos buvo surengtos bažnytkaimiuose ir didesniuose kaimuose, kur paskaitas lankė nepaprastai daug žmonių. Vieną dieną su paskaitomis net buvo aplankyta trys vietos. Visur nepaprastu įtempimu kaimo žmonės, nežiūrėdami nei tolimesnės kelionės, nei nuovargio, nei tamsios nakties (kartais paskaitos užtrukdavo iki 11—12 val. nakties), klausydavosi.

Vikrutis

SKRAIDANTIEJI LAIVAI, ARBA NAUJASIS MILŽINIŠKAS HIDROPLANAS

J. A. V. pastatytas ir išbandytas naujasis milžiniškas hidroplanas, kurio ilgis arti 27 m, sparnų ištiesimas — ligi 117 m.

Hidroplanas be nutūpimo gali perlėkti ligi 4.800 km, nešdamas su savim 12 keleivių, 5 žm. tarnybos ir 1 toną krovinių.

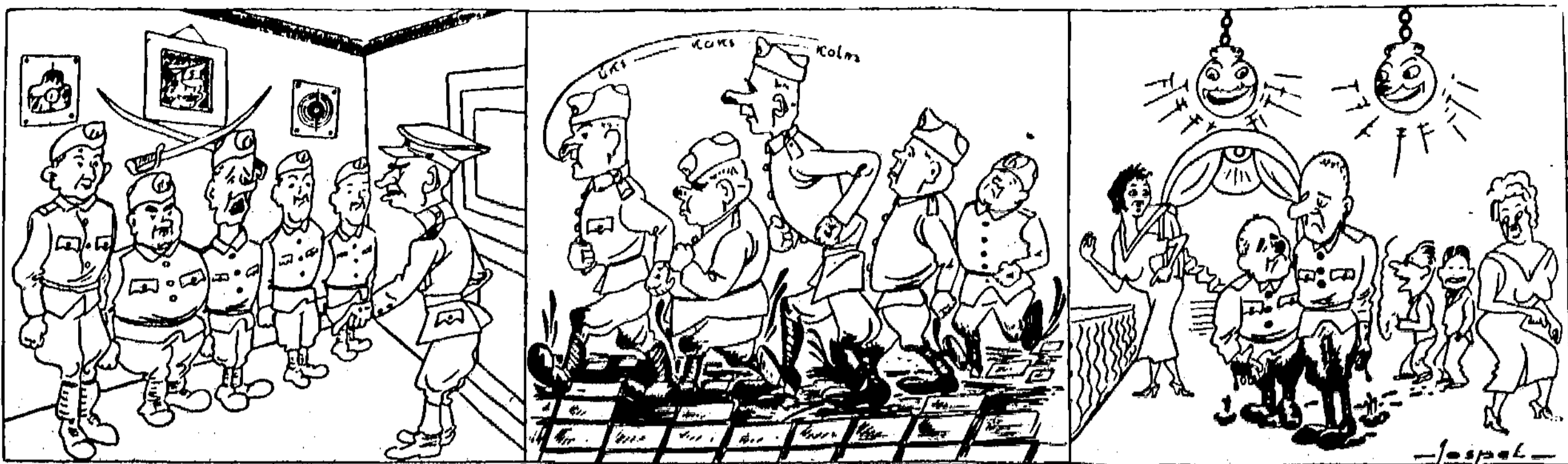
Jo greitis — 280 km per valandą, skridimo lubos ligi 6 km. Hidroplanas turi 4 variklius, įtaisytus sparnuose.

Kiekvieno variklio galingumas — 800 ark. jėgų.

Paveikslėly matome bendrąjį to naujojo hidroplano vaizdą.

Estų kariuomenės humoras

1. Kariuomenės komanda, vedama į teatrą, labai stropiai apžiūrima. Daugiau švaros ir tvarkos! 2. Ta pati komanda prie teatro. 3. Jau teatre!

Pasiuntinys iš dangaus

Gerą galvą turi eilinis Kablys, bet kartu ir minkštą širdį. O minkšta širdis dažnai jo laimei koją pakiša.

Buvo taip. Šalia Kablo gulys eilinis Branktas gavo iš namų siuntinį. Kablys savo akimis matė, kaip jis įrangė į dėžutę pusmasti gero volo storumo dešros. Kabliui, kuris dešras labai mėgo, net seilės ištiško.

Branktas, siuntinį iškraustęs, dešrą įdėjo į patį dėžutės dugną ir neužrakinęs kažkur valandėlei išėjo. Kabliui šito ir tereikėjo: niekam nematant ištraukė dešrą, pakišo po pagalve ir, kad niekas neįtartų, išėjo laukan. Atėjęs Branktas ir nieko nežinodamas užrakino dėžutę ir raktą įsidėjo.

Naktį Kablys sapnavo baisų sapną. Jis matė einantį pro šalį kažkokį keistą žmogų.

— Kas esi? — paklausė Kablys.

— Esu pasiuntinys iš dangaus, — atsakė.

— Kur eini?

— Einu pasakyti Branktui, kad Kablys jo dešrą pavogė.

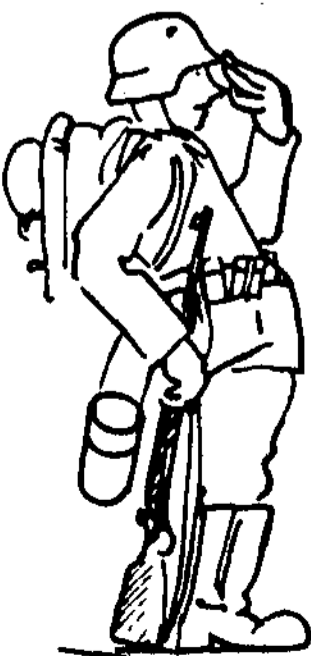
— Kas jam bus už tai, — vėl paklausė drebėdamas Kablys.

— Jei dešros iki ryto neatiduos, tai tuoj mirs ir kūliais nusiris į pragarą, — atsakė pasiuntinys iš dangaus.

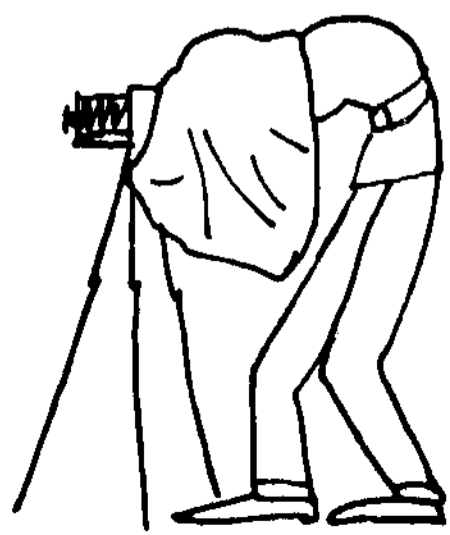
Kablys pabudo. Nors buvo tik sapnas, bet jis minkštą Kablo širdį tiek paveikė, kad rytą dešra jau gulėjo ant Brankto dėžutės.

— Pirmą kartą savo gyvenime matau, kad dešra mokėtų pati išlipti iš dėžutės, — stebėjosi atsikėles Branktas.

Sunku gyventi su minkšta širdimi.
P. D.

Pirmoji gražiausia naujoko poza

TRAGEDIJA

Jis paėmė ją galingomis rankomis... Ji nieko nesuprato ir negalėjo kalbėti... Visa karšta, lyg ugnimi degino jo rankas... Jis draskė gabalėliais jos drabužius ir kada palietė ją lūpomis — ji dingo amžinai...

Tai buvo... bulvė.

Alf. L.

PAAIŠKINO

Juožai, kodėl redakcijai tik vienoj lakšto pusėje tegalima rašyti? — klausia eilinis savo draugą.

— Todėl, kad nesugadintum popieriaus abiejose pusėse.

PAŠNEKESYS POLIGONE

— Kad tu žinotum, išalkau, kaip šuo, o tu?

— Aš ne tos veislės. Alf. L.

„GERI“ ŽIŪRONAI

Susitinka jūrininkas ir ulonas ir pradeda kalbą apie žiūronus.

— Mūsų kapitonas, — sako jūrininkas, — turi žiūroną, pro kurį pažvelgus matyt tolimi daiktai ne tik šiapus akiračio, bet ir anapus.

— Nickis, — atkerta ulonas, — mūsų vachmistras turi žiūroną, pro kurį, pažvelgus į anapus akiračio esančią bažnyčią, matyt ne tik kas aplink ją dedasi, bet girdėtis ir kaip vargonai groja. Alf. L.

VISAI TIKSLIAI

Karininkas švietimo pamokoj aiškina raitininkams apie daiktavardžius ir jų linksniavimą. Po to klausia husarą Kinką:

— Pasakyk man, kas bus „kelnės“ — vienskaita ar daugiskaita?

— Kelnės... kelnės — iš viršaus vienskaita, iš apačios dviskaita, tamsa leitenante, — ilgai negalvodamas atsako husaras Kinka. Alf. L.

NEPATOGU RAŠYTI

Dalies korespondentą klausia viršila:

— Na ką, ar parašei į „Kari“, kad buvo krepšiasvydžio rungtynės?

— Ne, tamsta viršila?

— Kodėl?

— Mat, tamsta viršila, nepatogu rašyti — smarkiai prakišome.

B. Ag.

LABAI PAMILO

Jonas. Žinai, drauguži, kai tik atitarnausiu kariuomenėj, tai tuojau vesiu Onytę, kuri manęs laukia.

Antanas. Vadinas, ji tave labai pamilo.

Jonas. Tikrai, drauguži: ji ir išeiinant man pasakė — lauksiu tavęs, Joneli, jei už kito neištekėsiu.

Jon. N.

NESUPRATO

Karininkas: Aš tikiu, kad paskutinį kartą tave matau girtą grįžtant į kariuomenės iš miesto.

Eilinis: Tai, tur būt, tamsta kapitone, manai kur kitur persikelti ar išeiti į atsargą.

Jon. N.

NAUJOKŲ KOMISIJOJE

Baltrus: Kodėl tu, Laurai, šiandien atvykai su tokiomis didelėmis klumpėmis? Kodėl ne su batais?

Lauras: Matai, drauguži, noriu į artileriją patekti, bent sversiu daugiau.

Jon. N.

KUR NORI PATEKTI

Antanas: Į kokią dalį, Jonai, norėtum patekti? Aš į auto rinktinę, nes tada ir Želigovskį pavyčiau ir nebeišbėgtų.

Jonas: O aš į aviaciją, tada nebeįvažiuočiau nei į telegrafstulpį, nei į griovį.

Jon. N.

Naujokas apkraunamas kraičiu

Įdomūs ir naudingi leidiniai

„Kario“ 15 n-ry buvau rašęs, kad netikėtai teko įsigyti gana naudinga ir reta knyga, didžiojo karo veiksmy santrauka „Trumpas didžiojo karo eskizas“. Dabar pateko į mano rankas kariuomenės štabo leidinių katalogas, kuriame užtikau daug naudingų leidinių ne tik kariuomenei arba kariuomenėje tarnaujantiems, bet ir privatiems asmenims. Ypatinai šiuo metu aktualus klausimas, kaip apsaugoti per karą nuo to baisaus cheminio karo. Šiuo reikalu aš pats norėjau šiek tiek susipažinti, bet niekur negalėjau gauti tam medžiagos. Pasirodo, kad šiuo reikalu yra išleisti keli kariuomenės štabo leidiniai, kurie parduodami ir civiliams visai neaukštomis kainomis:

1) Gen. št. plk. ltn. Žadeikos „Chemijos ginklo vartojimas kautynėse“ 1930 — Vytauto Didžiojo metai. Knygutė 136 pusl. Kaina kariams 1,20, civiliams — 2 litu.

2) „Gynimasis nuo chemiškų karo priemonių“. Laikinieji nurodymai, 1930 — Vytauto Didžiojo metai, Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus leidinys, 120 psl. Kaina kariams 0,60 litų, civiliams 1 litas. Nors viena ir antra daugiau pritaikytos kariuomenės reikalams, bet nemažiau naudingos ir šiaip piliečiui. Kuo daugiau būsime šioje srityje pasiskaitę, tuo būsime sąmoningesni ir lengviau galėsime prireikus ir apsaugoti.

3) „Instrukcija lauko meteorologijos stotims“ 1930 — Vytauto Didžiojo — metai, Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus leidinys, 60 psl. Kaina kariams 0,50 litų, o civiliams 1 litas.

4) Inž. mjr. Petkūnas „Priešdujinės slėptuvės ir patalpos“ 1931 m. Ginklavimo valdybos leidinys 1 nr. 73 psl. Kaina kariams 0,45, o civiliams 0,60 litų.

Knygutės turinys: 1) Priešdujinės slėptuvės: Priešdujinės slėptuvės principai. Sandarumas. Priešdujinių slėptuvių vieta. 2) Pagrindinės priešdujinės slėptuvės įrengimo taisyklės: Angos vamzdžiai. Įėjimai. Uždangalų įtaisymas. Žmonių įėjimas ir išėjimas iš slėptuvės. Oro valymas. 3) Principai priešdujinės slėptuvės su kostuvu: Vamzdis. Kostuvas: išorinis ir išvidinis kostuvas. Žemės kostuvo priežiūra ir atsargumai jį dirbant. Cheminės sudėties kostuvai. Ventilatorius. 4) Priešdujinių slėptuvių įrengimai: Lengvoji priešdujinė slėptuvė be kostuvo. Lengvoji priešdujinė slėptuvė su ventilatoriumi ir kostuvu. 5) Bendras supratimas apie sunkiasias slėptuves: sunkioji priešdujinė slėptuvė — blindažas su išoriniu kostuvu. Urvinė priešdujinė slėptuvė ir 6) Patalpa be kostuvo. Langų užtaisymas lentomis: neišimant rėmų, vien lentomis ir išimant rėmus. Kaimo namo pritaikymas priešdujinei apsaugai. Priešdujinė patalpa su kostuvu. Kostuvas. Butas. Butas, kuriame pritaikyti priešdujinei apsaugai tik du kambariai.

5) „Instrukcija dujokaukės vartojimo mokymui“ 1929 m. Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus leidinys iš 6 psl. Kaina kariams ir civiliams 0,15 litų.

Su šia instrukcija turėtų būti susipažinęs tas, kuris mano turėti per karą dujokaukes, nes neužtenka vien tik turėti dujokaukę ir reikale ją užsidėti. Kad ji galėtų tinkamai tarnauti, reikia mokėti ji užsidėti. O kaip reikia dujokaukę užsidėti ir ji vartoti, šioje instrukcijoje yra išdėstyti visi reikalingi nurodymai.

6) „Vokiečių 17 ir 18 metų dujokaukės“ 1930 — Vytauto Didžiojo — metai, Vyr. št. spaudos ir švietimo skyriaus leidinys. Kaina kariams 0,20, o civiliams 0,40 litų.

Knygutės turinys: 1) Dujokaukės aprašymas, 2) Dujokaukės vartojimas, 3) Dujokaukės laikymas, 4) Dūmadangtis ir 5) Dujokaukių pritaikymas.

Dar naudingų leidinių yra išleista Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus:

1) Fizinio lavinimo srityje: ltn. Darius „Beisbolo žaidimas“, Karo mokslo valdybos leidinys 64 psl. Kaina kariams ir civiliams 0,50 litų. Knygutėje svarbiausieji nurodymai: a) beisbolo žaidimas, b) technika, c) aikštė, d) metėjas, e) gaudytojas, f) pirmo pagrindo žaidėjas, g) antro pagrindo žaidėjas, h) sustabdytojas, i) trečio pagrindo žaidėjas, k) lauko pagrindo žaidėjai, l) kaip mušti, m) teisingas atsistojimas, n) pagrindų bėgimas, o) bėgimas pirman pagrindu, p) bėgimas nuo pirmo į antrą pagrindą, q) kaip įrengti beisbolo aikštė, r) daviniai, ir s) vidujinis beisbolas.

2) J. Jungmeisteris, „Fektavimas espadronais“ 1926 m. Vyr. št. karo mokslo valdybos leidinys, 192 psl. Kaina kariams 2 lt., o civiliams 3 litai. Svarbiausi knygos turinio bruožai: a) įžanginės sąvokos, b) užsiėmimų vedimas, c) sudėtingosios atakos, d) ataka į priešininko ginklą, e) atakos

į laiką ir f) laisva kova. Knygoje daug fotografijų, brėžinių ir užsiėmimų pavyzdžių.

3) Kpt. gyd. A. Jurgelionio „Kariuomenės fizinis lavinimas“ 1929 m. Vyr. št. spaudos ir švietimo skyriaus leidinys. Knyga didelio formato, 200 psl. 377 brėžiniai. Kaina kariams 2, o civiliams (buvo 3,60 — 450 lt.) 4 litai. Knygos turinys: a) nurodymai fizinio lavinimo vadovams. Pagrindiniai fizinio lavinimosi dėsniai. Pedagoginiai nurodymai fizinio lavinimo vadovams. Vadovų pareigos: fizinio lavinimo programa jaunųjų kareivių 4-rių mėnesių mokymo laikotarpiui. Fizinio lavinimo programa seniesiems kareiviams ir mokomosioms kuopoms; b) mankšta be prietaisų: laisvi liauninimo judesiai. Paruošiamoji mankšta. Mankšta. Pritaikomieji pratimai, r) Mankšta su prietaisais: bumas, suolas, sienelė, kopečios, turnikas, arklys, ožys, lygiagretės kartelės, žiedai; d) Lengvoji atletika: ėjimas, bėgimas, barjerinis 110, 200 ir 400 metrų bėgimas, estafetiniai bėgimai, mėtymas, šokimai, plaukimas; e) sunkioji atletika: sunkumų kilnojimas, laisvi judesiai su sunkumais, anglų boksas, graikų-romėnų imtynės; f) žaidimai ir žiemos sportas; g) lengvosios atletikos rungtynių taisyklės: lengvosios atletikos rungtynių taisyklės aktyviesiems, šokimai, stūmimai ir mėtymai, bėgimai, ėjimas, daugiakovės, kitos lengvosios atletikos šakos, taisyklės apie prietaisus.

4) Mjr. gyd. A. Jurgelionis „Fizinis lavinimas“, 1930 Vytauto Didžiojo metais, 58 psl. Kaina kariams 1, o civiliams 1,60 litų. Knygos turinys: a) svarbesnieji kūno lavinimo istorijos bruožai, įvairių kūno kultūros sistemų apžvalga, morfologiniai ir antropologiniai metmens, teigiama ir neigiama sporto įtaka žmogaus organizmui, sporto patologija, šių dienų fizinio lavinimo įvertinimas.

Šie leidiniai galima gauti pirkti kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriuje ir Kauno miesto knygynuose. Kariams duodama išsimokėti. S.

NIDOS SKLANDYMO MOKYKLOJE MOKSLAS PRASIDEDA GEGUŽĖS 15 D.

Nidos sklandymo mokyklos viršininku paskirtas J. Pyragius. Jis šią vasarą ketina pagerinti savąjį pernykštį sklandymo rekordą.

Norinčių stoti į Nidos sklandymo mokyklą atsiranda vis daugiau, bet tik vasaros mėnesiais. Mokyklos vadovybė bijo, kad negalėsianti visus tokius prašymus patenkinti, tuo tarpu, kai mokslo sezono pradžioje (nuo gegužės mėn. 15 d.) dar yra laisvu vietų. L.A.K. ragina manančius stoti į mokyklą tas vietas ir užpildyti, t. y. duoti prašymus priimti į mokyklą nuo gegužės mėn. 15 d.

L.A.K. pageidauja, kad maną mokyklon stoti, bet prašymų dar nepadavę, skubėtų tai padaryti. Tokiu atveju L.A.K. galėtų atitinkamai ir mokymo darbą sutvarkyti.

I. L.A.K. ESKADRILĖS LAKŪNŲ EGZAMINAI

Kandidatai į I L.A.K. eskadrilės lakūnus turės išlaikyti egzaminus. Egzaminų komisijon įeina: aviacijos ats. mjr. Garolis, av. mjr. Gavelis, ats. av. kpt. Jakštys ir L.A.K. valdybos vicepirmininkas inž. Hiksa.

NORINTIEMS ĮSTOTI Į NIDOS SKLANDYMO MOKYKLĄ ŽINOTINA

Daugelis norinčių stoti į sklandymo mokyklą siunčia Aero Klubui prašymus nepridėję reikalingų dokumentų arba teiraujasi įvairių žinių. Nidos sklandymo mokyklos statutas yra paskelbtas „Lietuvos Sparnų“ 3 nr., iš kurio galima sužinoti visas stojimo į mokyklą sąlygas. Prašymą paduodant reikia nurodyti: gyven. vietą, amžių, užsiėmimą ir mokslo cenzą.

Priimtiems į mokyklą Aero Klubas praneša raštu. Atvykti į mokyklą reikia punktualiai 1 ar 15 d. kiekvieno mėnesio. Vykti galima geležinkeliu į Klaipėdą ir toliau laivu į Nidą (laivas stovi Dangėje ties muitine). Galima dar vykti dviračiu ar pėsčiom Neringa arba laivu iš Šilutės.

Vykstant į mokyklą reikia pasiimti: treningo ar sporto rūbus, lengvą apavą, beretę, patalines biltinių ir tualetu reikmenis. Guolis, indai ir kt. suteikiami mokykloje.

Mityba dienai kainuoja 2 lt. Pinigai už mokslą ir mitybą įmokami pirmyn.

Asmenys, galį atlikti visus įstojimo formalumus ir turį su savimi reikal. dokumentus, gali būti priimti į mokyklą vietoje, t. y. ir nepadavę iš anksto Aero Klubui prašymų. Bet šiuo atveju patariama pasiteirauti ar mokykloje yra laisvų vietų.

Reikiant galima skambinti mokyklon telef. (Nida 23 nr.).

L.A.K. Skland. Komitetas

Kariuomenės leidiniai

KARIUOMENĖS SPORTINIO ŠAUDYMO INSTRUKCIJA

Išleido kar. štabo sp. ir švt. skyrius. Kaunas, 1935 m. Išspausdinta rotatorium 550 egz.

Instrukcijoje yra: bendrieji nurodymai, šaudymo sporto šakos, šaudymo sportininkai, kariuomenės šaudymo sporto organizacija ir atskiri pareigūnai, lėšos, ginklai, šaudmens ir kiti šaudymo sporto dalykai, sportinis šaudymas, rungtynių pratimai, rungtynių tvarka, teisėjai, rungtynių laimėtojai ir prizai, bendradarbiavimas su Lietuvos šaudymo Sąjunga ir dalyvavimas visuomeninio ir tarptautinio pobūdžio rungtynėse.

Naujieji leidiniai

VAIRAS 5 Nr.

Iz. Tamošaičio paskelbtas įdomus ir aktualus rašinys „Karas ar taika?“ šiame rašiny, nagrinėdamas būsimojo karo problemą, daugiausia kreipia dėmesio į mūsų vakarų kaimyną, kaip patį agresyvųjį ir daro išvadą, kad, turint prieš akis dabartinę situaciją Europoje ir atsižvelgiant į tą padėtį, kuri dabar yra Vokietijoje, sunku tikėtis, kad mūsų neramus vakarų kaimynas galėtų imtis savo pasėkomis labai atsakingų žygių.

S. L. Ivošiškis rašo apie mokymo sistemos uždavinius. Vytautas Kairiūkštis plačiai nušviečia M. K. Čiurlionies dailės kūrybą. Juozas Žukauskas duoda beletristinį dalykėlių — „Suklastotas dokumentas“. O. Pl.-Puidienė rašo savo atsiminimus apie Tumą-Vaižgantą. P. Navardaitis iškelia aikštėn tautiškosios vyriausybės darbus švietimo srity.

Toliau eina plati „Kultūros Apžvalga“ ir knygų recenzijos.

J. GRBAUSKAS. DARBININKŲ NAMŲ STATYBA

Šioje knygutėje autorius nurodo, kaip darbininkai, negalėdami kiekvienas skyrium pasistatydinti sau namą, galėtų tai padaryti susiorganizavę į koperatyvus. Čia duodama pavyzdžių iš kitų kraštų tokių koperatyvų veikimo ir duoti pavyzdiniai darbininkų namų statybos koperatyvinės bendrovės įstatatai.

VARGAS, PO NAUJA VĒLIAVA. I TOMAS

Šis veikalas pavadintas istoriniu trijų tomų romanu, vadinasi, dar rengiami du tomai. Įžangoje ir paskyrime apeliuojama augštais vardais. Iš paviršiaus viskas labai įspūdinga. Tačiau, ne visa tai auksas, kas žiba. Bematant vos keletą puslapių paskaite, nusivilsime.

Veikalas nieko bendro neturi ne tik su beletristika, bet ir su pakenčiama publicistika bei reportažu. Tai kažkoks mišinys, kuriame įveltos mūsų kovos dėl nepriklausomybės, partijų rietenos ir keli vardai. Tik vardai, nes gyvų — jaučiančių ir kenčiančių — žmonių čia nerasime. Tie patys žmonės blankūs, nesuprantami. Nors būtų šiočia tokia intriga, veiksmas, bet ir to nėra.

Gal visai gerai padarė autorius ir leidėjas, kad pasislėpė, nes tokia knyga niekam garbės nedaro.

LIETUVOS NOVELOS

Veikiančiųjų 1935. III. 16 d. Lietuvos įstatymų ir įsakymų, paskelbtų „Vyriausybės Žiniuose“ 1—476 Nr. rinkinys. Sudarė docentas K. Šalkauskis, padedant advokatui J. Šerkšniui ir V. Šalkauskienei. Kaunas. Puslapių I—XXXIV + 813. Komisio-nierius „Spaudos Fondas“. Kaina nepažymėta. Parduodama: neįrišta už 35 lt. ir įrišta lietuviškos drobės viršeliais — 39 lt.

Per 17 su viršum Lietuvos nepriklausomo gyvavimo metų išleista labai daug savų įstatymų, taisyklių ir įsakymų, kurių nemaža dalis pakeista, papildyta, panaikinta — dargi po kelis syk. Šitie įstatymai bei įsakymai, tų įstatymų pakeitimai bei papildymai ir pakeitimų pakeitimai išmėtyti po įvairius „Vyriausybės Žinių“ numerius, jog ne tik eiliniam piliečiui, bet ir įgudusiam teisininkui sudaro didelių sunkumų visoje šioje juridinėje medžiagoje susivokti. Buvo jaučiamas gyvas reikalas visą šią medžiagą surinkti, susisteminti, sukodifikuoti. Iki šiol buvo tik vienas toksai bandymas (jei neskaityti J. Robinzono „Lietuvos įstatymų raidyno“, 1918—1932 m.). Tai A. Merkio sistematizuotai išleistieji „Lietuvos įstatymai“ — 2 tomai („pirmas leidinys“ ir „tęsinys“). Tačiau jie siekia tik iki 1924 m. liepos m. 1 d. Nesant Lietuvos novelų

ištiso rinkinio, mūsų praktiškame teisiniame gyvenime jautėsi žymi spraga. Dabar ši spraga užtaisyta. Doc. K. Šalkauskio „Lietuvos Noveluose“ kodifikacijos pagrindu paimta kita sistema, negu kad A. Merkio „Lietuvos įstatymuose“. A. Merkio rinkinys praktikos sumetimais yra pritaikytas prie rusų įstatymų rinkinio „Svod Zakonov“: visa juridinė medžiaga suskirstyta į 18 skyrių, kurių pirmieji šešiolika savo turiniu pritaikyti prie 16 tomų rusų rinkinio „Svod Zakonov“, 17 skyrius atitinka rusų rinkiniui „Svod vojennyh postanovlenij“ ir 18 skyr. įdėtas tarptautinės sutartys. Doc. K. Šalkauskio rinkin. „Lietuvos Novelos“ kodifikacijos pagrindan paimtas teisės mokslo suskirstymas pagrindinėmis teisės disciplinomis. Taigi, visa juridinė medžiaga — čia suskirstyta 6 knygomis: I knyga — valstybinė teisė, II knyga — administracinė teisė, III knyga — finansų teisė, IV knyga — privatinė teisė, V knyga — baudžiamoji teisė ir VI — knyga procesai. Kiekviena knyga suskirstyta dalimis, o kai kurios dar skyriais, perskyrimais ir skirtimis. Šitos medžiagos suskirstymas turi savo privalumų. Nors susiorientuoti šioje medžiagoje reikia turėti kiek teisinio prityrimo, tačiau puikiai sutvarkyta rodyklė šį darbą žymiai palengvina.

Kariuomenę liečiančius nuostatus randame II knygos I daly (viešieji valstybės organai) 2 skyriuje — kariuomenė. Čia — kariuomenės vadovybės įstatymas (priedėlyje), karinė prievolė, karių atlyginimas, pensijos ir pašalpos, laipsnių įstatymas, Kr. Aps. M-jos civiliniai tarnautojai, karo invalidai, šauliai, dragūnai, Kr. Aps. M-jos etatų įstatymai, naujokų ir savanorių šaukimas bei atleidimas ir mobilizacija ir kiti kariuomenės organizacijos įstatymai bei įsakymai. Be to, V knygoj (baudžiamoji teisė) 2 daly randame karo įstatymų pakeitimus bei papildymus iš karo baudžiamosios teisės srities ir VI knygoj (procesai) 1 daly — karo teismų santvarką liečiančius įstatymus.

Visos suskirstytos 6 knygomis Lietuvos novelės apima „Vyr. Žiniuose“ paskelbtus įstatymus bei įsakymus nuo 1 iki 461 numerio. Įstatymai bei įsakymai, paskelbtieji knygą bespausdinant, nuo Vyr. Žinių Nr. 461 iki 476, įdėta atskirame priedėlyje, laikantis Lietuvos Novelų numeracijos. Toliau, atskirame priede — įdėtų „Lietuvos Noveluose“ įstatymų bei įsakymų chronologinis sąrašas, paskui — prieškarinių įstatymų pakeitimai bei panaikinimai ir, pagaliau, rodyklė. „Lietuvos Novelos“ — tai Nepriklausomos Lietuvos sukurti įstatymai bei įsakymai, galiojantieji 1935 m. kovo m. 16 dieną, tai yra tą dieną, kurią išleistas paskutinis rinkinys panaudotas „Vyr. Žinių“ numeris (476). Vadinasi, tai — dabar veikian-tieji įstatymai bei įsakymai, todėl, norint, pavyzdžiui, sužinoti, ar tam tikras įstatymas veikė, sakysime, keleri metai atgal, rinkinyje jo galėtumė ne nerasti: reikėtų tatau patikrinti „Vyriausybės Žiniuose“ (A. Merkio rinkinyje, jeigu jis būtų buvęs toliau tais pačiais pagrindais leistas, būtų galima čia pat surasti ir tas įstatymas, kuris tam tikru momentu buvo).

Knyga labai gražiai išleista: geras popierius, gerai įrišta. Tik formatas nevisai vykęs: mūsų spintų lentynos nepritaikytos tokio formato knygoms.

Nors knyga nepigi, bet ji rekomenduotina įsigyti ne tik teisininkams, bet ir šiaip piliečiams, kuriems dažnai tenka susidurti su teisės nuostatais. O kariuomenės dalims bei įstai-goms ji būtina.

R. B.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Ruth Schaumann. ŽYDINTI LAZDA

Knygoje keli dalykėliai: Mažųjų durų istorija. Trečia valandą. Kletas. Oferas, kuris tapo šventuoju Kristoforu. Išvertė Ant. Žagrakalienė. Zarasai. 108 pusl. Kaina 1,40 lt.

Petras Gruodis. LIETUVIAI, PABUSKITE

Prologo ir trijų veiksmų drama iš lietuvių vilniečių gyvenimo. „Šventadienio“ leidinys. Kaunas. 112 pusl. Kaina nepažymėta.

Ivan Olaracht. PLĖŠIKAS NIKOLA ŠUKAJ

Romanas. Iš čekų kalbos išvertė Pr. Ramutis. Sakalo b-vės leidinys. 284 pusl. Kaina 3 lt.

Walter Scott. KVENTINAS DURVARDAS

Istorinis romanas I dalis. Išvertė A. Tyruolis. Sakalo b-vės leidinys. 313 pusl. Kaina 3 lt.

Sigrid Undset. KRISTINA

Romanas VI dalis. Išvertė J. Žagrakalys. Zarasai. 202 pusl. Kaina 2 lt.

Stefan Żeromski. NUODĖMĖS ISTORIJA

Apysaka. I dalis. Išvertė F. Neveravičius. Sakalo b-vės leidinys. 306 pusl. Kaina 3 lt.

Reakcijos atsakymai

O. Ž. Kartais pasitaiko neaktualių korespondencijų, kurių neįdedame. Štai, ir dabar atsiųstoji netiks, nes nieko naujo nepasakote. Priesaikos, o po jos kalbos ir paradai visose dalyse būna. Todėl ne naujiena. Reikėjo ką nors ryškesnio, įdomesnio pagauti ir pabrėžti.

Kostečkai. Tamsta pieši ir rašai neblogai, bet kam savintis kito žmogaus stilių ir manierą. Išeina tarytum kopijos. Tai irgi savos rūšies plagijatas. Prašome siųsti savus originalius kūrinius, tiek turinio, tiek formos atžvilgiu. Piešiniuose išdirbkite savąjį stilių. Nei kopijų nei mėgdžiojimų nedėsim, nes dabar niekas nepasakys, kad tie piešiniai Tamstos. Kiekvienas, pažūrėjęs į juos, nurodys visai kitą autorių.

P. Bukeliui ir A. Valančiui. Tamstų rašinius dėl dalių korespondentų nebėdėsim, užtenka apie tai, o ypač, kad nieko nauja nesakoma. Antra vertus, per Karį to reikalo nepataisysim, tam yra kitokios priemonės ir būdai.

Vyr. pusk. B. Paulavičiui. Tamsta klausia, ar galėsi gauti metinės pašalpos dalį už ištarnautą iki š. m. vasario mėn. 1 d. 10 mėn., t. y., nuo dienos, kada veikia naujas „liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymas“. Nors kalbamo įstatymo str. 58 pasakyta, jog liktiniams puskarininkiams išmokama pašalpos dalis proporcingai ištarnautam laikui nuo paskutinės pašalpos gavimo (ištarnavimo) dienos, tačiau iš bendros šio straipsnio prasmės galima suprasti, kad proporcinga vienerių metų pašalpos dalis gali būti išmokėta ir tiems liktiniams, kurie „paskutinės pašalpos nėra gavę“, t. y., kurie įstojo tarnauti liktiniais 1934 metais po vasario m. 1 dienos, taigi, jokios „virštarbinių puskarininkių įstatymo“ str. 20 numatytos pašalpos dar negalėjo ištarnauti, kaip ir Tamsta. Mūsų išvadą patvirtina toji aplinkybė, kad Kariuomenės Tiekimo Valdybos š. m. kovo m. 12 d. raštu Nr. 1181 nurodytoj liktiniams puskarininkiams ištarnautos pašalpos apskaičiavimo tvarkoj, numatyta ir vienerių metų pašalpa, o tokia tegali būti išmokėta tik negavusiems jokios „paskutinės“ pašalpos. Kadangi įstatymas šiuo atveju vis dėlto neaiškus, nes sukelia abejojimų, tai, tur būt, bus išaiškintas taisyklėmis (įstatymo str. 60), kurios, kiek teko patirti, netrukus bus paskelbtos įsakyme kariuomenei ir kuriose šis reikalas, reikia manyti, bus teigiamai išspręstas.

Viršilai Baltūsiui. Prieš „liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymo“ veikimą išskaitymams „biudžetui subalansuoti“ į liktinių puskarininkių „brutto“ atlyginimą buvo įskaitoma: vedusiems — alga, maistas arba maistpinigiai, butas, arba butpinigiai, vaikų priedas ir kuras; nevedusiems — tik alga ir maistas arba maistpinigiai (butpinigių ir kuro nemokamai jie negaudavo). Dabar, naujam įstatymui pradėjus veikti, „brutto“ atlyginimo elementus sudaro: alga, butpinigiai, vaikų priedas ir taip pat kuras. Toji aplinkybė, kad kuras, pagal įstatymo str. 14, gaunamas nemokamai, neturi čia jokios reikšmės, nes ir pirma kuras buvo įskaitomas į „brutto“ atlyginimą todėl, kad buvo duodamas (vedusiems) nemokamai. Dabar kuras įskaitomas į „brutto“ atlyginimą ir tiems nevedusiems liktiniams, kurie gyvena atskiruose valstybiniuose kambariuose ir todėl nemokamai gauna kurą. Taigi, kuras į „brutto“ atlyginimą įskaitomas visai teisėtai. Dėl kuro įvertinimo reikia pasakyti, jog jis nepastovus ir gali keistis. Dabar kuras, kol kas, įvertintas 12 lt. 20 ct. vienam žmogui. Šis įvertinimas yra padarytas dar 1933 metais, susitarus su Valstybės Kontrole, ir paskelbtas Tiekimų Valdybos telefonograma Nr. 23. Įvertinama išskaičiuojant vidurinę kainą visai valstybei iš įvairių kainų atskirose įgulose. Dabar, malkų kainai kritus, jos vidutinė kaina yra mažesnė — bene 10 lt. 60 ct. Kiek teko patirti, tai netrukus bus paskelbta. Vertinti kurą taip, kaip Tamsta siūlai, būtent, kiekvienai įgulai atskirai, sudarytų daug nepatogumų kontroliuojantiems organams, nes būtų tiek atskirų įvertinimų, kiek įgulų, o tatau labai apsunkintų skaičiavimus ir atskaitomybę. Šitokia tvarka netinka tuo labiau, kad rezultate — biudžetui subalansuoti išskaitymams tatau atsiliptų tik... centais.

Civ. tarn. St. Zalepūgai. Tamstos rašinyje „Dėl Krašto Apsaugos Ministerijos civilinių tarnautojų kareivių vietose aprūpinimo“ iškelta mintis juos aprūpinti taip, kaip liktinius puskarininkius, taikant jiems „liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymą“ — panašiai, kaip aprūpinami civiliniai tarnautojai karininkų vietose, taikant jiems „karininkų atlyginimo įstatymą“.

Šitame Tamstos rašinyje pagrindinė klaida toji, kad Krašto Apsaugos Ministerijoje „civilinių tarnautojų kareivių vietose“, kaip Tamsta juos vadini, dabar visai nėra. Yra tik Kr. Ap. M-rijos civiliniai tarnautojai karininkų vietose ir ne karininkų vietose. Posakis „ne karininkų vietose“ visai nėra toly-

gus „kareivių vietose“. Čia, greta kurjerių, raštininkų, mašinistų (I—IV kategorijos), randame ir kvalifikuotus mašinistus (IX ir net XI kategorijų), įvairius specialistus — dešimtininkus, garo mašinistus, mechanikus, technikus, vargonininką (VII—XI kategorijų); yra civ. tarnautojų net XII valstybės tarnautojų kategorijos. Taigi lyginti juos prie kareivių, nors ir liktinių puskarininkių, — nėra jokio pagrindo. Mokėti jiems atlyginimą kaip liktiniams puskarininkiams, būtų netikslu ir neteisinga, nes jie gautų tuomet žymiai mažesnę atlyginimą. Vien dėl raštininkų ir mašinistų keisti visą K. A. M. civilinių tarnautojų ne karininkų vietose atlyginimo sistemą, prilyginant jų atlyginimą prie liktinių puskarininkių — būtų neracionalu, nebūtų nė reikalo, nes liktinio tarnyba laikoma vis dėlto sunkesne ir atsakingesne, o todėl ir jų atlyginimas yra didesnis. Todėl, dabartinė civilinių tarnautojų kareivių vietose aprūpinimo tvarka, kad jie atlyginami bendrais valstybės tarnautojų atlyginimo įstatymais (Vyr. Žin. Nr. 326, eil. 2235 ir Nr. 372, eil. 2542), t. y. taip, kaip ir kitų ministerijų atitinkami tarnautojai, — yra logiška ir nekeistina.

Pripažįstame, kad šitame Tamstos rašinyje nemaža yra ir sveikų minčių, bet vis dėlto į „Kari“ jo dėti negalime, nes nieko neišeitų.

Povilui Korlai. 1926—27 m. „Kario“ komplektų nebėra.

V. Kranauskui. Šis piešinys netiks.

Gražvydui. Savanoriu galėtumei stoti. Nueik į savo apskrities naujokų ėmimo komisiją (apskr. viršininko įstaijoj) sužinoti, kada bus imami jūsų apskritį. Honorarų sąskaitos dar neišsiuntėme, nes tebėra neįkainotas Tamstos paskutinysis eilėraštis.

Galvosūkių 15 nr. sprendimas

1. t a n K a s	ginklas
2. k a R A b i n a s	ginklas
3. d U J o k a U k e	apsisaugojimo priemonė kare
4. d i R ž a s	kario aprangos dalis
5. M i n a	sprogstamas daiktas
6. R y T a l	šalis
7. M i l T a i	duonai reikalinga
8. t Ė V a s	šėimos narys
9. l Y N a s	žuvis
10. K ė s t u t i s	sen. Lietuvos did. kunigaikštis
11. t u N E l i s	požemio kelias
12. v A l t i s	susisiekimo priemonė vandenu
13. p a l M Ė	šiltų kraštų medis
14. J o V A r a s	Lietuvos medis
15. D r a s U o l i s	nebijąs žmogus
16. d i n a M i t a s	sprogstama medžiaga

Krauju ir mirtimi tėvynę nelaimėj vaduosim.

(5 pėst. pulko vėliavoj įrašytas šūkis).

Gerai išsprendė: 1) V. p. Bajoraitis (KSS), 2) J. Astrauskas (Nsd.), 3) V. Zdanavičius (Gž.), 4) J. Lebonka (K.), 5) J. Sakalauskas (Dršn.), 6) v. p. St. Bugys (3 at. p. kp.), 7) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.), 8) v. p. J. Kesiusnas (1 p. p.), 9) k. inv. J. Kerpauskas ((A. Pn.), 10) ats. j. p. Al. Žigunis (Mšk.), 11) v. p. Steponavičius (8 p. p.), 12) eil. V. Raugas (ryš. b.), 13) j. p. K. Klinauskas (KPM), 14) v. p. Grigalavičius (7 p. p.), 15) v. p. A. Pliauskys (I p. div. št.), 16) v. p. Ratkelis (9 p. p.), 17) B. Augustinavičius (š.), 18) K. Kostėčkienė (šnc.). Šie gauna po 2 taškų. Patenkinamai išsprendė: 1) v. p. J. Zapkus (1 p. p.) ir 2) ats. j. pusk. P. Davainis (Slk.) gauna po 1 tašką.

Galvosūkis 19 nr.

(Vert. 1 tšk)

- 1 — Moters vardas.
- 2 — Planeta.
- 3 — Matas.
- 4 — Žydīs „krūmas“.
- 5 — Šėimos narys.

Iš pirmųjų raidžių, skaitant žemyn, gaukite mūsų rašytoją, o iš trečiųjų — gerą bičiulį.

B. Ag.

NORINTIEMS MOKYTIS ANGLIŠKAI

Likt. kareivis, studijavęs Amerikoje ir Anglijoje anglų kalbą, pigiai duoda liktiniams pamokas. Greitai prirengia egzaminams iš anglų kalbos. Adresas: Vytauto prosp. Nr. 14, b. 6.